

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

6

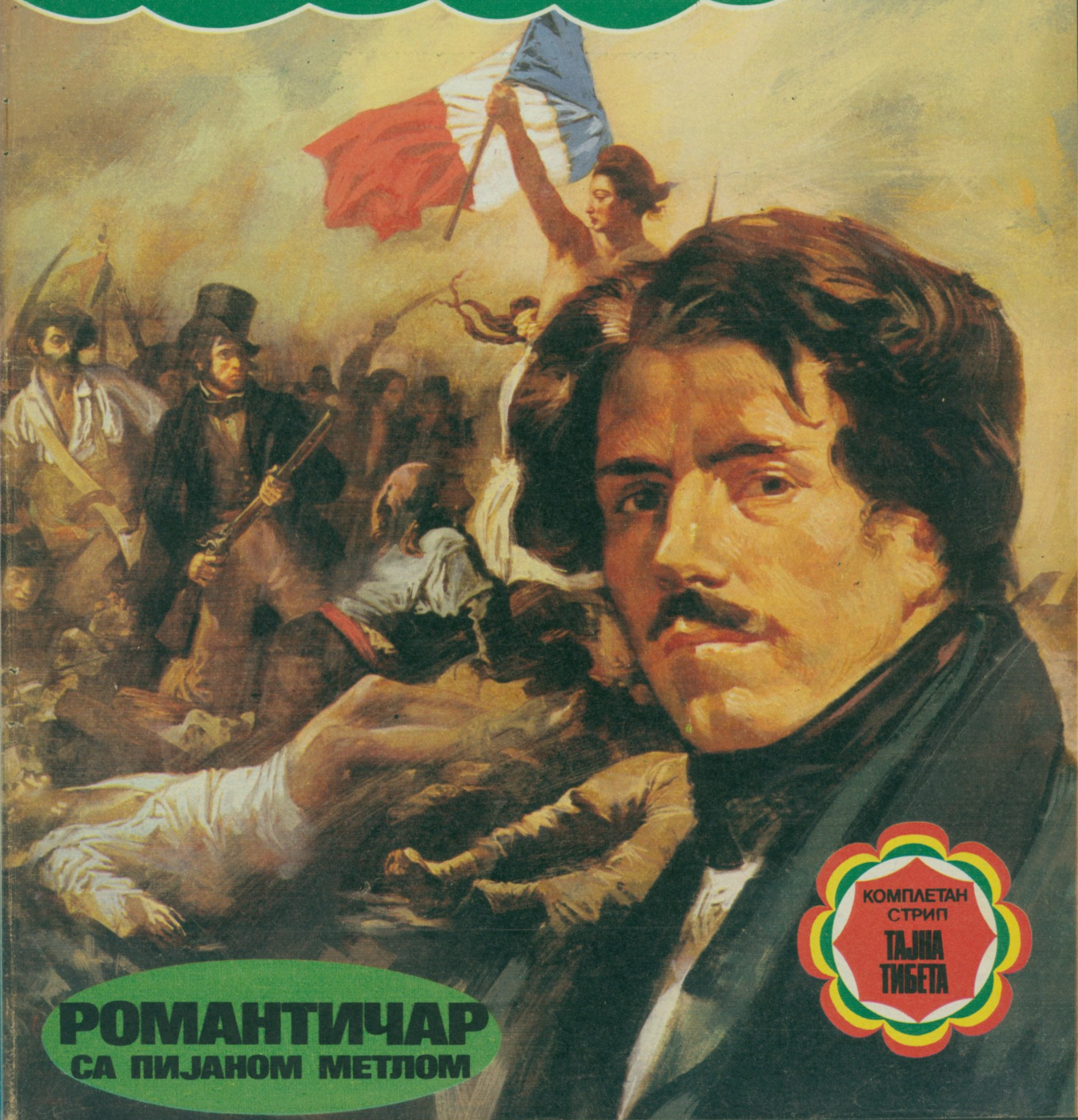
динара

БРОЈ

1329

17.6.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

РОМАНТИЧАР
СА ПИЈАНОМ МЕТЛОМ

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ТАЈНА
ТИБЕТА

Ripley

Веровати или не!

Швети Воше

ИЗ ЖЕНЕВЕ-
ПРВА ЈЕ ЖЕНА
КОЈА СЕ, 1965,
УСПЕЛА УЗ СТРУ,
ЛЕДОМ ПРЕКРИВЕНУ
СЕВЕРНУ
СТРАНУ
МАТЕРХОРНА-
(4477 МЕТРА)

© King Features Syndicate, Inc.,
1977. World rights reserved.

ДЕВОЈКЕ

У ГИНИ
НОСИЛЕ СУ
НЕКАД
ОКАЧЕНУ
О ПАС
СТАТУЕТУ
ЗВАНУ
АКВАБА-
КАО
ЗНАК
ДА СУ
ЈОШ
НЕУДА-
ТЕ.

ЏОН САТЕР

(1803 - 1880)

НА ЧИЈОЈ ЈЕ ЗЕМЉИ ОТКРИВЕНО
ПРВО ЗЛАТО У АМЕРИЦИ (1848)
И КОМЕ СУ КРАДЉИВИЦИ ОТЕЛИ
СВЕ ШТО ЈЕ ИМАО, И САМ ЈЕ
БИО КРАДЉИВАЦ, ФАЛСИФИКА-
ТОР И БЕГУНАЦ КОЈИ ЈЕ У ЕВРОПИ
ОСТАВИО НЕЗБРИНУТЕ ЖЕНУ И ДЕЦУ.

ИТАЛИЈАНСКА ОПЕРА

У ЊУЈОРКУ,
ОТВОРЕНА 18. НОВЕМБРА 1833,
БИЛА ЈЕ ПРВА ЗГРАДА ПОДИ-
ГНУТА У АМЕРИЦИ НАМЕЊЕНА
ИСКЉУЧИВО ОПЕРСКИМ
ИЗВОЂАЧИМА.

БОЏЕ ЗА ВИСКИ

УПОТРЕБЉАВАНЕ
НЕКАД У ПЕРУУ ИМАЛЕ
СУ И ПИШТАЉКУ
КОЈОМ ЈЕ
ДАВАН ЗНАК
ДА БОЏУ
ТРЕБА
ПО-
НОВО
НА-
ПУНИ-
ТИ.

ПРИПАДНИЦИ ПЛЕМЕНА НУТКА

СА ОСТРВА ВАНКУВЕРА, ПОЗНАТИ КАО ИЗВРСНИ
ЛОВЦИ НА КИТОВЕ, БИЛИ СУ ЈЕДИНИ
АМЕРИЧКИ ИНДИЈАНЦИ КОЈИ
СУ СЕ ОТИСКИВАЛИ
НА МОРЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у кинеској књижевности
7. века помиње се да су отис-
ци прстију најбоље средство за
идентификовање људи. Закон
Јунг Хвуја одређивао је да се
на сваки документ морају ста-
вити отисци прстију, „јер је о-
тисак прстију код сваког чове-
ка друкчији и не мења се све
док је жив“.

● године 1782. у Москву је
јављено да у Шујском срезу
живи сељанин Фјодор Васиљев
који је из два брака добио
осамдесет седморо деце. Његова

прва жена је четири пута ро-
дила четворке, седам пута трој-
ке и шеснаест пута двојке. Ње-
гова друга жена два пута је и-
мала тројке и шест пута двојке.
У време кад је ово јављено у
Москву Васиљев је имао 82 жи-
ва детета.

● пошто је забрањено писа-
ти по зидовима, градски оци су
недавно на једном тргу у Мон-
пељеу (Француска) поставили
велике табле на којима свако
може да пише оно што му се
свиђа.

● још у доба неолита (4500
— 6000 година пре наше ере) од
злата су израђивани украсни
предмети.

● за време грађанског рата
против Кромвела, војска Чарл-
са II потучена је код Ворчес-
тера 1651. године. Краљ се спа-
сао тако што се сакрио у крош-
њи једног великог хрasta.

● од пре извесног времена
над аеродромом у Ванкуверу,
у Канади, стално кружи теле-
дириговани модел авиона који
својим обликом и бојом подсећа
на соколове. Његова намена је
да растерује птице чији судари

с авионима често доводе до ка-
тастрофа. Први опити покази-
вали су се веома успешним, али
аеродромски радници већ се
прибојавају да ће се временом
птице навићи на ово необично
летеће страшило.

● француски стручњаци из-
радили су специјалну сијалицу
која се не угаси одмах кад се
окрене прекидач, већ тек по-
сле четрдесет секунди што је
сасвим довољно да човек, кад
одлази од куће, стигне до из-
лазних врата и споља стави
кључ у браву.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ГЛАДАН
САМ!

НЕ МИСЛИ
НА ХРАНУ!

ЈА ДА МИСЛИМ НА ХРАНУ?
ПА ЈА СЕ ВИШЕ И НЕ СЕЌАМ
ШТА ЗНАЧИ ТА РЕЧ!

СХВАТАШ ЛИ ТИ ДА СМО МИ
НА ОВОЈ ДИЈЕТИ ВЕК
ДВА МЕСЕЦА
?

И ВАЉДА СИ ЗА ТО
ВРЕМЕ СХВАТИО ДА ТО
УОПШТЕ НИЈЕ ТЕШКО!

Distributed by King Features Syndicate.

СЛАДОЛЕД

10 ВРСТА

ПОТРЕБНО ЈЕ
САМО МАЛО...

ЈАКЕ...

...ВОЉЕ!

ДВЕ НАЈВЕКЕ ПОРЦИЈЕ
ОД ЧОКОЛАДЕ... И ТО
СМЕСТА!

Copyright © 1976
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

12-26

ЧЕТВОРИЦА У ПОДРУМУ

Почетком септембра 1941. усташе су нас из „Беледије“, злогласног затвора крај Вијећнице у Сарајеву, пребациле у бившу православну Богословију (данас Технички факултет). Са мном су, поред осталих, били секретар Покрајинског комитета Партије Исо Јовановић, Васо Мискин Црни и Милутин Ђурашковић.

Претпостављали смо да ће нас за који дан повести пред преки суд. То је, у ствари, значило да се више нећемо ни враћати у затворску ћелију — одмах после суђења водили су на стрељање!

У мучном ишчекивању, кад нам је свима изгледало да више нема никаквог излаза, нашу ћелију је једног дана отворио нови стражар, неки Шишић. Познавао ме је из затвора старе Југославије, и пошто сам био пред самим вратима, добаца ми:

— Е, баш ти не можеш без мене!
— Изгледа — рекао сам.
— Зашто си у затвору?
— Као Јевреј.

Помислио сам да могу некако да искористим наше „познанство“.

— Како би било — обратио сам се Иси после дужег размишљања — да се мало улискам овом стражару. Није лош, можда ће ме узети за „пуцара“ уместо Кампоса... Тако бих могао да ступим у везу с неким познатим и обавестим партијску организацију да смо овде.

ЗНАЛИ СМО ДА ЋЕ НАС УСКОРО ИЗВЕСТИ ПРЕД ПРЕКИ СУД А ЗАТИМ СТРЕЉАТИ. ЗАТО ЈЕ ТРЕБАЛО БЕЖАТИ, И ТО ШТО ПРЕ.

Исо ме је погледао прекорно, као да тако нешто није очекивао од мене.

— Не — рекао је одлучно.

После мог убеђивања да нам је то можда последња прилика да се извучемо најзад је пристао.

ПОГЛЕД НА РУШЕВИНЕ

Следећег јутра, већ пре седам сати, био сам опет крај врата. Чим се стражар појавио, ја сам му, као старом пријатељу, рекао:

— Дозволите ми, господине Шишићу, да данас чистим ходник. Волео бих да мало пружим ноге, боле ме.

— Хајде — рекао је. — Али, хоћу да буде чисто.

— Не брините, господине. То ћу ја са задовољством да урадим. Нека пође и овај — узео сам за руку Ђурашковића.

— У реду — насмејао се Шишић.

Тако смо Ђурашковић и ја изишли у ходник. Брзо смо пронашли неку канту и напунили је водом. Нашли смо затим једно старо ћебе, накували га и вукли ходником. Обишли смо цео спрат, завиривали у сваки угао, тражећи какву могућност за бекство. Нисмо нашли ништа.

Све учioniце Богословије биле су претворене у затворске ћелије и — закључане, катанцима са спољне стране. Неки су били само завучени у резу и могли су да се отворе.

Како бисмо што боље разгледали, узели смо једну канту за смеће и кренули доле, на први спрат, а онда и у приземље, до закључане железне капије. Срећом, на нас нико није обратио пажњу.

— Идемо у подрум — рекох без колебања.

Пошли смо неким дугим и мрачним ходником, а онда се, наједном обресо у подрумским просторијама пуним угља. Бауљали смо по мраку док нас мутан

Рођен је 28. јануара 1916. године у Тешњу, у трговачкој породици. Још у вишим разредима гимназије почео је да се дружи са напредно оријентисаном омладином и да активно учествује у разним спортским, културним и политичким анцијама. По завршетку средње школе наставља револуционарну активност, да би се убрзо истакао у раду класног синдикалног покрета, због чега је 1935. доспео пред суд, а затим на једногодишњу робију.

Почетком 1940. постао је члан Мјесног комитета КПЈ у Сарајеву, а од децембра 1940. до 29. марта 1941. поново је на робији. После капитулације југословенске војске вратио се у Сарајево и почео да извлачи комунисте који су пали у заробљеничке логоре. У време припрема за устанак посебно је активан и неуморан у сакупљању оружја, санитетског материјала и припремању партијске организације за деловање у новим условима. Стицајем околности, заробљен је на самом почетку устанка, као заменик комесара Семизовачке чете. Касније је постављен за секретара Окружног комитета КПЈ за одред „Звијезда“. У току рата прошао је кроз многе борбе и јединице: био је заменик политичког комесара чете и батаљона VI источnobосанске бригаде, секретар Окружног комитета КПЈ за Романију, члан Обласног комитета КПЈ за источну Босну, шеф Одељења за заштиту народа за област Трећег корпуса...

После ослобођења налазио се на многим одговорним дужностима, био је члан Извршног комитета ЦК КПЈ за Босну и Херцеговину, републични и савезни посланик, члан владе БиХ и председник Организационо-политичког вијећа Скупштине Босне и Херцеговине. Завршио је високу школу политичких наука у Београду. Члан је Савета Федерације.

Орден народног хероја додељен је Нисиму Албахарију 27. новембра 1953. године.

траг светлости није довео на право место. Задихан, успео сам да дигнем железни капак. Угледао сам рушевине зграде и — затворенике. — Иди, доведи Ису и Црног — рекох Ђурашковићу. — Снажи се некако, не смемо пропустити ову прилику.

и они мисле као и ја, али су ћутали.

— Шта ако нас данас поведу на преки суд — наваљивао сам.

АКО НЕ БУДЕ КАСНО!

За непуних пет минута чуо сам другове како долазе, вукући нове канте са смећем. Бојажљиво смо се привукли великом капку и одишли га. Исо је дуго и пажљиво разгледао простор испред нашег скровишта, видео је затворенике који су, под будним оком немачких стражара, рашчишћавали терен.

— Не може се бежати — рекао је намрштено. — Пашћемо право у руке стражара.

— Не, друже Исо — почео сам да га убеђујем — неће ни обратити пажњу на нас јер ћемо изићи са кантама, као што излазе и остали радници.

Настало је доста жучно објашњавање између нас двојице. Мени није ишло у главу како се може одбацити тако идеална прилика. Погледао сам Ђурашковића и Црног. По њиховим лицима видео сам да

Исо се поново загледао у капак који нас је делио од слободе и рече:

— Другови, морамо да гласамо. У оваквим приликама комунисти треба да одлучују већином гласова.

Црни и Ђурашковић гласали су као и Исо.

— Идемо назад — закључио је Исо.

Морао сам да послушам. Стигли смо на други спрат, а да нас опет нико није зауставио. Исо и Црни отишли су у хелију, док смо Ђурашковић и ја наставили да „чистимо“ ходник. Ускоро смо се нашли пред хелијом у којој су се налазиле наше другарице Радојка Лакић и Вера Кушец. Катанац није био закључан. Осмотривши низ ходник, отворио сам врата и ушао. Збуњена и обрадована што ме види без стражара, Радојка је скочила.

— Слушај — шапнуо сам — треба бежати.

— Спасавате Ису, другови — одговорила је тихо.

— Он је најважнији.

Пришла је и Вера и ја им објасних наш предлог. Слушале су ме без даха.

— Сад и ви узмите канту за угаљ и идите до подрума, да знате за сутра. Појте пола сата иза нас — рекао сам им на растанку.

Цело поподне остали смо у ходнику и „радили“.

— Сутра морамо поново покушати да сиђемо у подрум — рече Исо кад смо се вратили у хелију.

— Ако не буде касно! — пецнуо сам га.

СУМЊА ИЛИ ПАКОСТ

Наступила је дуга и тешка ноћ. Стално сам устајао и ложио угаљ јер су нам требале канте а и пепео како бисмо имали шта да понесемо у подрум.

ТИТО У АНЕГДОТАМА

У ЗАТВОР ПРЕКО ЗИМЕ

Тито се обрео у једном селу под Фрушком гором и са својом војном пратњом седео у винограду. Окупило се десетак мештана, али нико од њих није знао ко се налази у овој групи. Маршал је био обучен у ловачко одело, а гардисти су, будући да је било вруће, скинули блузе.

Стиже и један средовечан сељак, Сремац, па отпрве упита:

— А ко је овде најстарији, другови?

— Добро, има нас неколико — одговори Тито. А што хоћеш?

— Хоћу да се жалим.

— Што се догодило?

— Онај мој син отишао у шуму; па су га ребнули са три месеца... Секао је дрва, ухватили га...

— Па, заслужио је.

— Јесте, али да ли је добро да буде у затвору сада када се сеје. Кад буде требало да се преда жито, затвориће и мене!

— Зашто?

— Зашто толико ложиш? — бунили су се остали из хелије.

— Да вам није жао усташког угаља? — обречнуо сам се и немилосрдно празнио канте.

Исо није заспао целу ноћ. Црни је дремуцао и мешкољио се. Спавао је једино Ђурашковић. Нико није слутио шта спремамо. Војали смо се једино неког Марковића, бившег полицајца, који је био у нашој хелији.

Најзад, свануло је. Био је 22. септембар. Око седам сати пробудио сам Ђураш-

ковића. Исо и Црни ионако су били на ногама. Приближили смо се вратима. Неколико минута касније стражар Шишић је отворио хелију.

— Добро јутро, господине Шишићу — поздравио сам га весело.

Док сам то говорио, Исо и Ђурашковић су узели једну већу канту пуну смећа и брзо изишли у ходник. И даље разговарајући са Шишићем, дао сам знак Црном да ухвати другу канту па смо нас двојица изишли.

Међутим, у ходник иза-

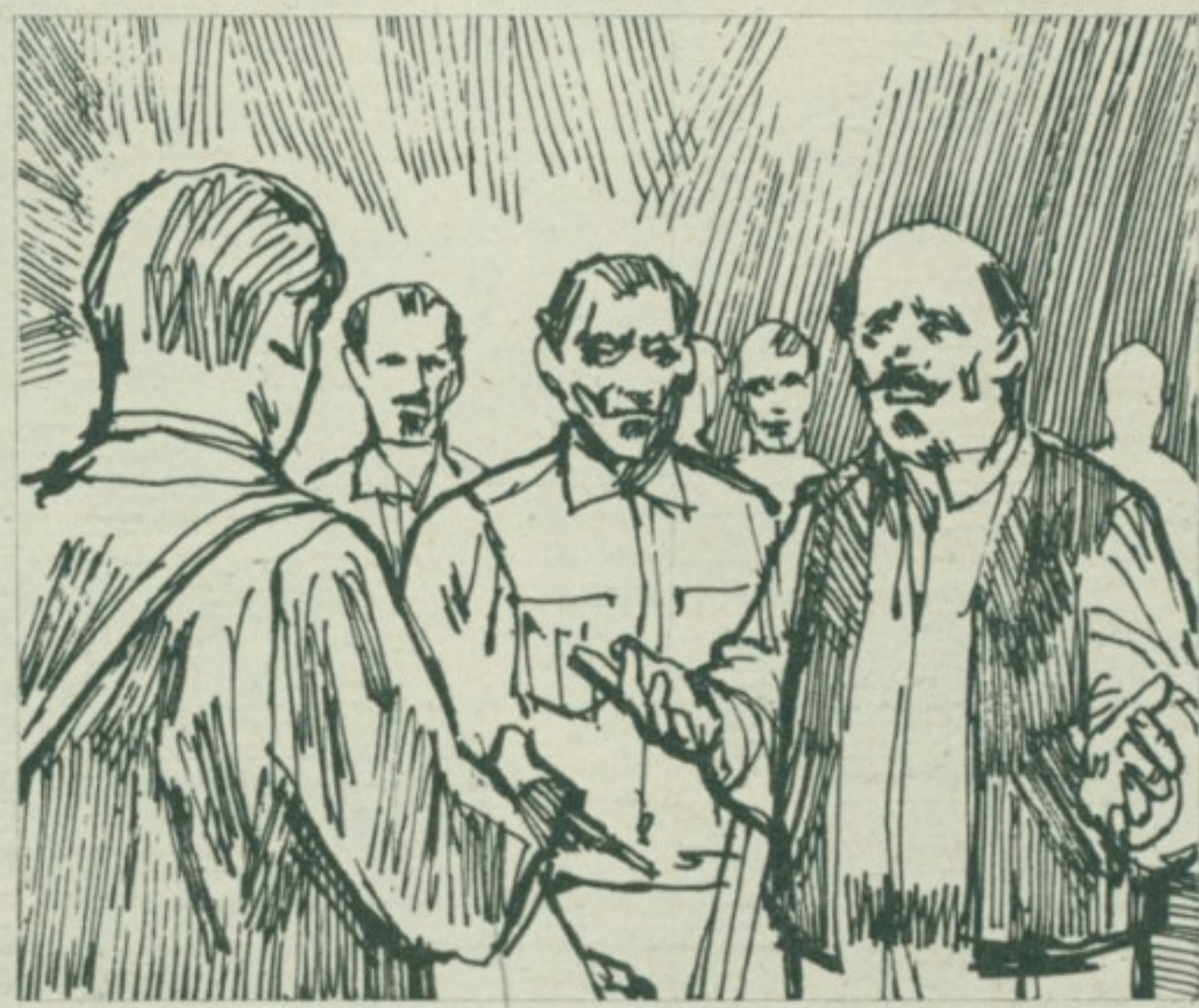
— Због откупа. Сам, без сина, нећу моћи ни да сејем ни да жањем. А држава неће ништа добити.

— Па предложеш ли неко рјешење?

— Да га сада пусте, да посејемо и пожњемо, а у затвор нека иде на зиму када нема посла.

— Видите, друг има право — коментарише Тито, па се окрене свом ађутанту. — Требало би интервенирати да се пусти.

(Из књиге Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића „Тито у анегдотама“)

ђе и онај сумњиви Марковић.

— Ти, Албахари, не можеш носити смеће јер си данас дежурни и мораш да чистиш собу.

Погледао сам га пун очаја.

— Пустите човека — рече Црни који се први снашао — док ми истресемо смеће, остали ће ићи у нужник. Вратиће се на време да почисти собу.

Да ли зато што је нешто сумњао или из пакости, Марковић узне једну канту и пође са нама. Црни и ја смо се погледали, дајући очима један другом знак: нека иде, у подруму ћемо се лако обрачунати. У пролазу сам видео да је катанац на вратима хелије у којој су се налазиле Радојка Лакић и Вера Кушец овог пута закључан. Нисам могао да им помогнем.

На првом спрату, пред стражарницом, позвали су Марковића. Он је отрчао у стражарницу, а ми смо продужили у подрум.

— Свако на своју страну — наредио је Исо.

Опростили смо се погледима, ћутке.

ГДЕ ЈЕ ЦРНИ?

Капке смо отворили нагло, у исти мах. У подрум је сунуо млаз светлости. Први је изашао Исо, за њим Ђурашковић, трећи сам био ја, а четврти Васо Мискин Црни.

Пошао сам према тржници. Немци су нас гледали, али им се нисмо чинили сумњиви. Погледао сам према Катедрали и видео Ису како мирно чисти шешир од прашине. Ђурашковића више није било. Десетак метара иза мене, као што смо се договорили, ишао је Васо Мискин.

Упутио сам се кроз тржницу, пуну жена које су куповале коњско месо, а затим уз степениште према бившем енглеском конзулату. Насред степеништа окренуо сам се и видео да Црни још није ступио на прву степеницу. Причекао сам га.

— Не могу више ни ко-рака — шапнуо је.

Имао је високу температуру. Придржао сам га да мало дође себи, а онда смо кренули. Пола сата касније стигли смо у Скерлићеву улицу, пред кућу Јосипа Пајића, члана Партије кога су усташе касније стрељале. Црни је ишао тридесетак метара иза мене.

— Бежим из затвора — рекао сам задихан пошто су ми отворили врата. — Иде и друг Црни.

Увукли су ме у собу, а моја другарица која је такође била сакривена код Пајића изашла је пред врата да уведе Црног.

— Нема га — чух како говори уплашена.

Истрчао сам у ходник. Црног није било ни на ходнику ни на улици. На степеништу, изнад нас, чуло се звоно. Појурио сам горе. Црни се држао једном руком за довратак, а другом притискао звоно.

— Стани! — повиках запрепашћен и зграбих га за руку. — Ту станује усташки агент.

Агент, спреом, није био код куће. Увео сам Црног у Пајићев стан одакле су нас, после једног часа, две другарице одведе на безбедније место. Шест дана касније, после доброг одмора и с оружјем које смо добили од другова, кренули смо преко Црепољског на Романију, у одред већ славног Славише Вајнера Чиче.

(Из књиге Војислава Лубарде „Живе легенде“)

1 **УМЕСТО ВИОЛИНЕ** — Ежен Делакроа сматра се првим модерним сликаром; његове слике и данас делују толико свеже да је тешко поверовати како је њихов аутор рођен још 1798. године. Прво образовање стекао је у Бордоу и показао изузетан таленат за виолину. После доласка у Париз 1805. где се спријатељио са осам година старијим Жираком који се бавио сликањем Ежен своје школске распусте проводи у полуразрушеном манастиру Валмо и чита грчке и латинске песнике. Призори из песама оживљавају међу старим рушевинама и он све више жели да их сам наслика.

2 **ТО ЈЕ СРАМОТА!** — Дружећи се стално са сликарима, Делакроа и сам почиње да учи сликарство код познатог сликара Пјера Гверија. У почетку му је сликање било само хоби, а онда је одлучио да пошаље на изложбу у „Париском салону“ своју прву велику слику у уљу „Данте и Вергилије у паклу“. Читав Париз ће вам се смејати“, рекао му је учитељ Гверије када је видео слику. Био је то велики ударац а Делакроа је морао да га поднесе због своје сликарске технике која представља нов правац у сликарству, романтичарски, и доста одудара од уобичајене.

3 **АТРАКЦИЈА НА ИЗЛОЖБИ** — Млади сликар није водио рачуна о прецизности и тананим нијансама. За оно време радио је прилично грубо, употребљавајући јарке боје. Када је изложба отворена, цео сликарски Париз причао је о слици „Данте и Вергилије“: она је за све представљала изненађење и била главна атракција на изложби. Ову слику откупила је француска влада а Делакроа обезбедио место међу познатим париским сликарима. Некако у исто време са почетком његове сликарске каријере почели су и чести напади грознице који су му погоршали ионако нежно здравље.

4 **СКАНДАЛ** — Делакроа је 1824. године започео рад на слици „Покољ на Хиосу“, показујући тако своје саосећање са народом Балкана у борби против турског ropства. Слика је била великог формата, са много личности. Када је после годину и по била готова, Делакроа је шаље „Париском салону“, уверен да је направио ремек-дело. О овој слици већ се доста говорило по Паризу и сви су с нестрпљењем очекивали да је виде. Тада се догодило нешто што је изазвало прави скандал: четири дана пре отварања изложбе Делакроа је одлучио да слику преради!

УМЕТНИЧАР СА ПИЈАНОМ МЕТЛОМ

5 НОВА СВЕТЛОСТ — Дозвољено му је да слику преради у Салону. Радећи без одмора, насликао је ново небо и додао светле боје. Када је била готова, слика је продата за 6000 франака! Делакроа ускоро одлази у Лондон. Ту је у Шекспировим делима нашао теме за неколико својих слика, а од енглеских мајстора научио нови начин третирања светлости. Под њиховим утицајем настала је композиција „Сарданапалова смрт“ коју су критичари оштро нападали. Један од њих, противник романтизма, изјавио је да је уметник није радио кичицом већ пијаном метлом!

6 СЛОБОДА ПРЕДВОДИ НАРОД — У међувремену је стање у Француској под бурбонском династијом постало неиздрживо и 1830. почиње такозвана јулска револуција. Делакроа је од оца, јакобинца, добро научио који су били идеали револуције и добро је видео како су они изневерени. Сада се у њему пробудила нова нада. Била је то најснажнија инспирација у његовом животу која је уродила монументалном сликом „Слобода предводи народ“. Због свог револуционарног карактера, она дуго нигде није била изложена. Данас се налази у Лувру и једна је од најпознатијих слика на свету.

7 СКИЦЕ ИЗ МАРОКА — Као пратилац грофа од Морнеја, Делакроа 1832. одлази у Мароко. Од тренутка кад су ступили у луку Тангер скицирао је готово све што је видео. Француска мисија је крстарила читавим Мароком, залазећи дубоко у пустињу. У граду Миканас султан Мулеј Абд-ер-Рахман јој је приредио изванредан дочек у својој палати. Делакроа и овде неуморно скицира и слика. Султан му је дозволио да уђе у харем и користи његове многобројне жене као моделе. Млади сликар је био један од ретких Европљана који су успели да кроче у раскошне источњачке хареме.

8 ПОСЛЕДЊИ ОД СТАРИХ — Делакроа се прославио сликама са Истока; сада је био још траженији сликар и никада без посла. Следећих десет година сликао је фреске по разним црквама и јавним зградама Париза. Најлепша од свих слика, фреска великог формата „Хелиодора одводе из замка“, још се може видети у цркви Св. Салпија. Већ тада је физички био сасвим ороноу и изгледало је да га још једино страст за сликањем одржава у животу. Умро је 13. августа 1863. године у Паризу. Био је у сликарству, истовремено, и последњи од старих и први од модерних мајстора.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

О једном каналу у Даблину, главном граду Ирске, испредале су се разне приче. Говорило се да је у њему много купаца изгубило животе заглавивши се негде у гомили гвожђа од старих кревета, бицикла и свих могућих непотребних предмета које су људи ту годинама бацали.

Деца из улице у којој је становао и тринаестогодишњи Мајк О'Доналд нису се много обзирала на то иако су их родитељи готово свакодневно опомињали и плашили знајући да тамо стално одлазе. За дечаке је канал био и њихово најомиљеније састајалиште и разонода. За јавно купалиште требало је куповати улазнице, а они за то нису имали новца. Сваког по слеподнева купали су се у каналу.

Нарочито их је привлачила устава за превођење у коју су барке улазиле са једног нивоа а излазиле на други. Никада нису успели да схвате како и зашто се то устава пуни и празни водом иако је чувар свака два сата понављао читав процес превођења.

Због неуједначености нивоа канала, сваки пут када је долазила нека барка, чувар је отварао врата уставе и, према потреби, пунио је или празнио до одређене висине. Барка се тако подизала, или спуштала, док не достигне потребни ниво и настављала пловидбу.

НА ДНУ КАНАЛА

Једног топлог летњег поподнева дечаци су, као и обично, кренули на купање. Сви су, сем њиховог друга Миксера Робертса, одлично пљивали и кад би затекли уставу испуњену водом била је то права радост за њих. Обрадовали су се и овога пута. Једна барка је управо прошла и чувар је очекивао другу, из супротног правца, и ваљда због тога није ни празнио уставу. Њена отворена врата била су велико искушење за радознале дечаке.

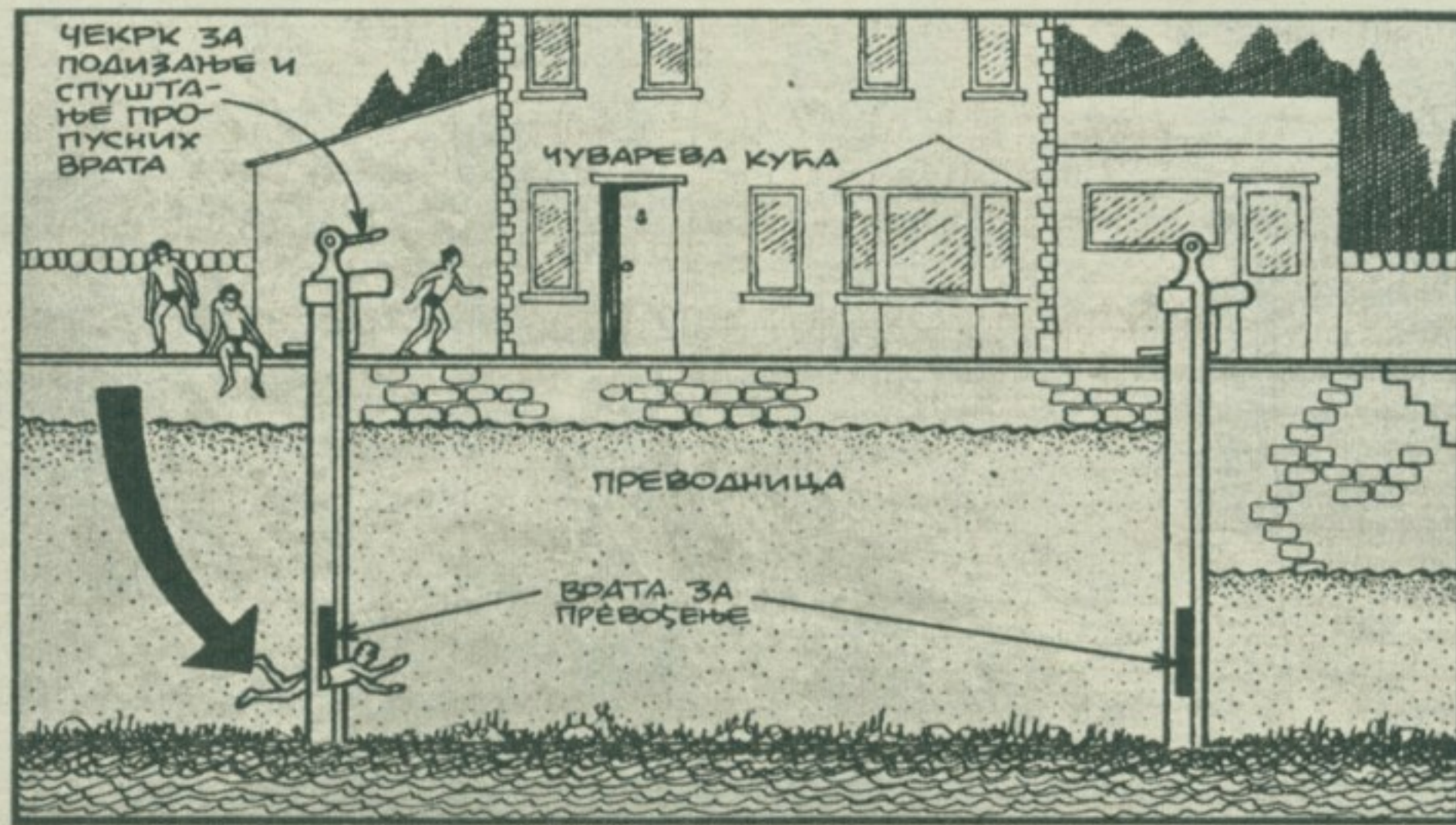
Један од њих предложио је да ронећи прођу испод врата која су служила за пропуштање воде и испливају у другој комори. Сви су, један за другим, уз покличе из сво

У ПРОЦЕПУ

Мајк О'Доналд

Зачувши тутњаву, дечак је неодлучно застао и тада су се на његова леђа спустила тешка врата. Прикљештен, није могао ни напред ни назад.

Типична канална преводница

јих „индијанских“ игара скакали у воду и победоносно испливали на другој страни.

Дошао је ред и на Мајка. До малопре храбар и одушевљен као и остали он се одједном уплашио и као да се колебао да ли да скочи за друговима. Можда би заиста и одустао да Миксер није почео да га задиркује и он је, презриво се

осмехнувши на његове заједљиве примедбе, скочио у воду.

— Дрхтао сам од страха, али одједном сам затворио очи и заронио покушавајући да пронађем пут до врата уставе. Све што је требало да учиним било је да се провучем кроз узани отвор. Веровао сам да ћу успети јер ни остали нису имали проблема, сећа се

данас тридесет трогодишњи Мајк. Само што је дечак нестао испод површине воде, неко је почео да окреће чекрк за подизање и спуштање пропусних врата.

— Нека потмула тутњава допрла је до мене када сам био баш на пола пута. Застао сам неодлучан и тада се на моја леђа спустио огроман терет. Прикљештила су ме врата уставе, нисам могао ни напред ни назад!

Тешио се мишљу да другови покушавају само да га застраше и да ће вероватно за који тренутак да га ослободе. Чинило му се да негде далеко горе чује глас Миксера Робертса. Терет га је, међутим, и даље притискао.

— Знао сам да ми се ближи крај — и да ћу завршити у муљевитом дну преводнице. Док сам могао, стискао сам усне, но нисам дуго издржао и вода је убрзо почела да ми продира у уста. И тада, као кроз сан, поново сам зачуо познати потмули звук. А онда сам утонуо у потпуни мрак...

ЗАХВАЉУЈУЋИ ПЕШКИРУ

Један од Мајкових другова који је редовно долазио на купање био је и Уоли Рејнолдс. Никада није носио пешкир са собом јер је увек рачунао да може да га позајми од неког дечака, најчешће од Мајка. Тога дана потражио га је неколико тренутака пошто је Мајк скочио у воду. Миксер Робертс је тек тада приметио да се овај неуобичајено дуго задржао доле.

Дечаци су одмах дигли узбуну. Они снажнији заронили су и тражили га по дну а чувар Арди је подигао врата уставе.

Мајка су брзо пронашли и извукли из канала. Био је без свести, плућа пуних воде.

Арди је почео да му даје вештачко дисање и једва некако успео да га поврати у живот.

— Никад нисам сазнао ко је спустио врата на мене — сећа се Мајк који данас живи у Лондону. — Можда је то, желећи само да ме уплаши, учинио Миксер... Једно је сигурно — никада више нисам се вратио на ово место.

Д. В.

МАЛЕ СЛАБОСТИ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

● Немачки филозоф-идеалист Артур Шопенхауер (1788 — 1860), класични представник песимизма, живео је у непрестаном страху од бактерија па је избегавао руковање, а дању и ноћу носио рукавице. Осим тога, плашио се и пожара и због тога становао само у приземљу. Провео је многе бесане ноћи устајући ко зна колико пута из кревета да би проверио да ли су погашене све ватре.

● Аутор популарних криминалних романа, енглески новинар и књижевник Едгар Валас (1875 — 1932) имао је навику да просторије у којој пише загрева до „усијаности“. Пио је и огромне количине врућих чајева, а за време највећих летњих врућина радио је само уз затворен прозор.

Dik
Browne

ХОТАР СТРАШНИ

НА ЈУГУ ТРЕБА ЋУТАТИ

Једне фебруарске вечери ове године гледаоци Другог дневника италијанске телевизије нетремице су пратили казивање млинару Рока Гато из калабријског места Ђојоза Јоника, који је новинару Ђузепу Марацу испричао шта је доживео. Роко Гато је био прва особа која је јавно, милионима људи, рекла оно што се зна у Италији и изван ње, али о чему се нико још није усудио да посведочи отворено.

Међутим, за јужњака одраслог у средини која стрепи од „малавите“, како се овде назива мафија, и познаје њене законе још из времена великих „кумова“ и крвавих обрачуна између „породица“, калабријски млинар направио је несхватљиву грешку: не кријући свој идентитет, он је говорио лицем окренутим право у камеру. Многи су већ те вечери наслутили епилог Марацове емисије, који је уједно и крај приче из Ђојозе Јонике. А прича се могла догодити у Локрију, Аспромонтеу, Бранкалеонеу или у било којем другом калабријском месту, укључујући и сам Ређо.

ОДМАЗДА ЗА ХРАБРОСТ

Роко Гато је био власник два млина од којих је лепо живео. Створио их је, како је рекао, ни из чега, после више од три деценије мукотрпног рада, задуживања и тешког састављања краја с крајем, али, утолико је био поноснији на свој успех. И решен да не плаћа — незванични порез, обавезан намет на југу Италије.

Када су једне вечери четири младића у фармеркама и кожним јакнама бучно зауставила своје снажне „матре“ у облацима прашине испред врата једног од млинова, Гато је знао ко би они могли бити и зашто су дошли. Није се преварио: јасно и гласно затражили су му да плати „осигурање“.

— Не тражимо много, само 200.000 лира месечно. Колико да будеш сигуран да нико неће пасти на памет нешто ружно...

Тако су „објаснили“ млинару свој захтев. Међутим, ван сваког очекивања, Гато их је најурио. Баш тако: запретио је обесним младићима да ће отићи право карабинијерима и пријавити их. Четворица су дала гас и окренула моторе. Нестали су без трага, брзо и бучно као што су и дошли.

Роко Гато је наставио свој посао као да се ништа није догодило. Тако је текла читава седмица. Осмога дана у предвечерје

КАДА СУ СЕ У ЈЕДНО ФЕБРУАРСКО ПРЕДВЕЧЕРЈЕ ЧЕТИРИ МЛАДИЋА НА МОТОРИМА ЗАУСТАВИЛА ИСПРЕД ЊЕГОВОГ МЛИНА, РОКО ГАТО ЈЕ ЗНАО КО СУ И ЗАШТО СУ ДОШЛИ. БИО ЈЕ РЕШЕН ДА ИМ СЕ СУПРОТСТАВИ!

оба његова млина су букнула, и запаљена по свој прилици бензином, изгорела готово у трену са свиме што се у њима налазило.

Деценије рада стрпљивог млинару из Ђојозе Јонике отишле су тако унепаврат! Била је то одмазда за храброст. Јер, отерати припаднике мафије који су дошли по откупнину, и још под претњом да ће ствар бити пријављена полицији, у Калабрији је и више него храброст, пошто се поуздано зна шта чека оног ко није спреман да прихвати законе „Која ностре“.

РАТ ПОРОДИЦА У ЂОЈИ ТАУРО

Законе и цене, тачно одређено за свакога ко ради и зарађује. Тако, рецимо, крчмар на југу Италије плаћа 100 до 500 хиљада лира месечно, власник сеоског биоскопа 50 хиљада, а

берберин 15 хиљада. За ситне трговце, оне што по вашарима продају чешљиче, тримере и ђинђуве, отварање торбе са робом стаје 5 хиљада лира.

Међутим, не треба веровати да тај „порез“ убире она првобитна мафија. Данас је она прерасла у цинковску организацију која се не бави сеоским брицама и млинарима: њени послови — састоје се углавном у шверцовању и препродавању дроге — баратању са милијардама лира и долара. Баве се и крупним подухватима, као у калабријском месту Ђоја Тауро, чији становници с ужасом памте недавни последњи обрачун између великих „породица“ Пиромали, Мамоли и Мацаферо.

После крвавих окршаја до истребљења у којима је погинуло десетине људи, после стотина атентата и ко зна колико килограма експлозива подметнутог испод камиона, кипера и ди-

залица на великом градилишту челичане у Ђоји Тауро, породице су склопиле мир и основале „Мапир“ — заједничко предузеће за испоруку шљунка градилишту. Од тог тренутка се знало: нико други не сме ни да помисли да се умеша у исти посао. Новине су објавиле изјаву поглавара породице Пиромали, старог Мома:

— Овде хоће двадесет година мира, па лепо: то стаје четрдесет милијарди.

Толико је израчунао да ће му припасти од прихода који „Мапир“ буде оставарио!

На сличан начин послују сви крупни мафијаши. Они се не баве убирanjem ситних „пореза“ — препустили су то почетницима попут оне четворице што су запалили Гатин млин. Зову их „нова мафија“.

Роко Гато није дозволио да га опхрва очај, нити је клонуо духом. Чим је, како-тако, успособио један

млин, кренуо је од крчме до крчме нудећи своје услуге: многи су вртели главом видећи овог вредног човека већ у годинама како тегли вреће жита кроз Ђојозу Јонику. Зрно по зрно, почео је све из почетка!

УБИСТВО БЕЗ ТРАГОВА

Али, неумољиви закон калабријске „малавите“ вели: ко ради мора да плаћа, па су се она четворица убрзо опет појавила на Гатином прагу. Само, овога пута, тражили су „свега“ 20.000 лира — јер је и млинарева зарада далеко мања! Међутим, млинар их је опет најурио. А знао је да супротставити се мафији значи изгубити главу.

Таквих је на југу Италије било 77 прошле године, 68 пре две године. Све је то знао Роко Гато када је одлучио да говори на телевизијском дневнику и то вечерњем који прате милиони житеља Апенинског полуострва.

У суботу 12. марта, на завоју сеоског пута у близини Ђојозе Јонике, нађено је у шипражју Гатино тело. Лежао је у блату, потрбушке у блату, исколачених очију скамњених у часу изненађења. Нико ништа није чуо ни видео: мафија, зна се, убија без сведока и трагова.

ПРИЗНАЊЕ СТАРОГ МАФИОЗА

Роко Гато је дванаеста жртва нове мафије од почетка ове године само у околини Ређа. У Калабрији сви слежу раменима и шире руке. Карабинијери се правдају:

— Шта да радимо! Ми нисмо могли после оне емисије да доделимо Року Гату телесну стражу, нити да поставимо по једног полицајца испред сваке крчме и сеоског дућана.

А један остарео „као ба-стоне“ — то је народски назив за мафијашког шефа — признао је, додуше кријући своје име, репортеру великог италијанског недељника „Еуропа“:

— У моје време није било овако. Данас свако ко има пиштољ тражи новац. Ови се одиста не шале, убијају на велико!

Можда у време остаре-лог „мафиоза“ и није било тако, али Италијани се са страхом и ужасом питају шта се то данас догађа на југу њихове земље и зар збиља нико не може да стане на пут терору калабријске „малавите“.

М. К.

КАКВИМ СМО БОЈАМА

ПРЕМАЗАНИ?

Боје нису предмет проучавања искључиво у области ликовних уметности, већ се њима баве и многе друге науке, а у последње време и психологија. Неки психолози покушавају да утврде извесне константне законе у понашању људи на основу њихових наклоности према одређеним бојама.

Студије ове врсте нарочито су постале популарне у Великој Британији и САД и често се објављују у новинама. Читаоци, а посебно љубитељи хороскопа и сличних врста забаве, просто их гутају, покушавајући на тај начин да утврде свој карактер и карактер својих рођака и пријатеља.

Доктор Фабер Бирен из Сједињених Америчких Држава тестирао је велики број особа и на тај начин, на основу њихове наклоности или одбојности према одређеним бојама, створио следећу класификацију:

Црвена боја: особе које воле црвену боју врло су отворене, активне, импулсивне и оптимистички расположене, а неке имају урођену склоност према хазардним играма. Врло брзо склапају пријатељства и психички су врло стабилне. Они који ову боју не воле често падају у депресије и повлаче се у себе, углавном због сентименталних разочарења или неуспеха на послу.

Жута боја: љубитељи ове боје углавном су савишари и непредузимљиви. Врло су хладни према пријатељима, али у границама пристojности. Много се више интересују за идеје него за људе, и често су заинтересовани за источњачку религију. Особе које не воле жуту боју углавном су практичне, са урођеном аверзијом према теоријама и често су без идеала.

Мрка боја: они који је воле врло су оштроумни и махом лукави. Воле новац и егocентрични су. Они којима се ова боја не свиђа врло су отворени, импулсивни, али и врло неповерљиви према сувише пажљивим људима.

АКО МИСЛИТЕ ДА БОЈА КОЈУ ВОЛИТЕ ОДРЕЂУЈЕ ВАШ КАРАКТЕР, ПРОНАЂИТЕ СЕБЕ У ОВОЈ КЛАСИФИКАЦИЈИ ДОКТОРА БИРЕНА. АКО У ТО НЕ ВЕРУЈЕТЕ, ПОТРАЖИТЕ СЕ У ЖУТОЈ: ОНА ЈЕ ЗА НЕПОВЕРЉИВЕ.

Наранџаста боја: углавном је воле врло постојане особе, слободног понашања, духовите и многе од њих касније постану популарне. Људи којима се наранџаста боја не свиђа нису нимало забавни и траже неке дубље квалитете.

Плава боја: воле је озбиљне особе, поверљиве, разложне којима се не свиђају ни сувише паметни људи. Они који не воле плаво често су бунтовници и то углавном због сопствених неуспеха.

Ружичаста боја: врло мирне и затворене особе воле ружичасту боју, а не воле је они који су груби и нетолерантни, који желе успех без труда.

Зелена боја: људи који воле зелено су врло толерантни, на свом месту и цене добре стране живота. Одбојност према зеленој боји показују често незреле особе, којима недостаје самопоуздање и друштвеност.

Љубичаста боја: особе којима се ова боја допада су често равнодушне, префињеног укуса што по некад доводи до крајње презривости према осталима, обично су љубите-

љи уметности. Људи којима љубичаста боја ствара одбојност су рационалисти, али углавном са неоствареним уметничким амбицијама.

Црна боја: воле је образовани и савремени. Некад се тајанствено понашају и привлаче тако особе супротног пола. Они који не подносе црну боју често страхују од смрти и незрели су.

Плавозелена боја: љубитељи ове боје су врло културни и осећајни, са великим смислом за организацију. Они који је не воле повлаче се у самоћу и беже од друштва.

Пурпурна боја: допада се уметнички настројеним људима и особама свесним својих квалитета, али и толерантним према квалитетима других људи. Особе које је не воле углавном су сумњичаве и сувише афектирају. Воле једноставан живот.

Бела боја: особе које воле белу боју врло су једноставне, без великих амбиција, али су често незреле. Људи који не воле белу боју показују нагон за компликовањем једноставних ствари.

По овој класификацији доктора Бирена испада да су далтоници најједноставнији људи, због наклоности према црној и белој боји. Зато у њој не треба по сваку цену тражити себе.

М. Ј.

ЛЕЊИН И ШАХ

Жена великог револуционара веома се забринула јер је често у сну говорио: — Ако он коњем ту, ја ћу одговорити овако...

Мада је револуционарни рад представљао главни смисао његовог живота, Владимир Иљич Лењин је волео да макар један час дневно — игра шах. Према том спорту ума гајио је нарочиту наклоност, а научио га је у Сибиру, где је због свог рада прогнан 1895. године. Ту је упознао револуционара Лепешинског, који је касније, у својим успоменама записао.

... С нестрпљењем сам ишчекивао сусрет за шаховском таблом са Владимиром Иљичем Лењином, тим пре јер је био страстан шахиста... Једном приликом он је играо као бели и после неколико потеза је жртвовао коња. Мене је то веома обесхрабрило: ја не знам теорију и жртвовани противников коњ ме је изненадио. Но, стање је такво да је код противника била фигура мање, што свакако није за потцењивање. И ја, обузет надама, питао сам се како да искористим своје „надмоћно стање“. Међутим, ускоро сам остао у чуду видећи како ме потискује, правећи невероватне маневре на шаховској табли...

У мемоарским записима Надежде Константиновне Крупске, такође револуционара и жене Владимира Иљича Лењина, помиње се и ово:

... Дописивао се особито са Лепешинским о шаховским проблемима... Раставити Владимира Иљича од шаха било је немогуће. У последње време тако сам се забринула јер је у сну узвикивао: — Ако он коњем ту, ја ћу одговорити овако...

Лењина није интересовала игра за шаховском таблом колико шаховске студије, процена ситуације и проблема на 64 поља, у којима се требало умно напрезати.

Једном му је Лепешински поставио да реши проблем: како да га матира у три потеза. Лењину је за то било потребно пет минута.

— Ако би требало оценити снагу шаховске игре Владимира Иљича Лењина — одговорио је Лепешински — онда би он припао првој категорији од пет битних за оцену шаховске снаге.

Лењин је играо шах спокојно, ни издалека тако емотивно као Маркс који је такође био страстан шахиста. Према записима немачког политичара Вилхелма Либкнехта, који је с њим друговао у Лондону, „Маркс је необично нервно реаговао: на крају игре бурним весељем — у случају победе или, пак, срдитим раздражењем у случају пораза...“

Б. Ј.

Veselinovic B.

БИТКА КОЧ КРУШЕВЦА

Деспот Стефан Лазаревић прогласио је пред смрт за свог наследника сестрића Ђурђа Бранковића (1427—56). Тако је Ђурађ доспео на чело Деспотовине у њено најтрагичније време, баш када су Турци поново кренули у освајања, која су привремено заустављена после ангорске битке 1402. године. Још за живота деспота Стефана Мурат II је провалио у Србију, 1427, и заузео Ниш и Крушевац. Ипак, Ђурађ је својом вештом политиком успео да продужи век српској средњовековној држави већ осуђеној на пропаст. Схватио је да није довољно јак да води независну политику према својим далеко надмоћнијим суседима Турцима и Мађарима па је, као њихов вазал, одлучио да одржава, колико је то било могуће, неку равнотежу. Више се ипак ослањао на мање опасне Мађаре, са којима је још деспот Стефан регулисао односе миром у Тати. Њиме је предвиђено да Ђурађ Мађарима врати Београд, Голубац и Мачванску Вановину. Десило се, међутим, супротно — само је враћен Београд, Мачва је остала Србији, а заповедник Голупца предао је град не Мађарима него Турцима, и то потпуно самовољно, што је Турцима много значило јер су добили значајно упориште. Ђурађ је од Турака испунио мир данком од 50.000 дуката годишње и обећањем да ће им давати 2000 коњаника помоћне војске. А када је вратио Београд својим северним суседима, подигао је на Дунаву велику тврђаву Смедерево.

Иако се трудио да на све могуће начине, разним уговорима и родбинским везама, среди свој несигуран положај, било је све очигледније да не може остати неутралан у сталним сукобима двеју сила. Турским упадима у Влашку Мађари су одговорили снажним налетом у Деспотовину када су спалили Крушевац и потукли их на Годоминском пољу близу Смедерева, а Турци су заузврат опустошили Деспотовину. Годину дана трајао је мир који је деспот откупио од Турака, али 1439. они поново упадају у Србију и после тромесечне опсаде заузимају Смедерево.

Огорчени Ђурађ упорно се борио против Османлија. Његовом иницијативом изведен је мађарско-српски по-

ход који је преко Софије доспео до Златице 1443. године, али пошто је добро познавао величину турске силе, није се придружио мађарским, готово авантуристичким, походима против Турака, који су и завршили неуспехом код Варне и касније на Косову, 1448. године.

У то време Мурата наслеђује Мехмед II Освајач и са суседима, па и деспотом Ђурађем, обнавља уговоре. Вратио му је нека места око Лесковца, а српски одреди, на страни Турака, учествују у освајању Цариграда 1453. године. Међутим, већ следеће године, 1454, Мехмед Освајач је кренуо на Србију, освојио неке градове и одвео у ропство хиљаде људи.

Султан се вратио у Софију, а мађарска и српска коњица изненада нападају Турке код Крушевца, 2. октобра 1454. године, наносећи им огромне губитке, а заробљен је чак и Фериз-бег који их је предводио. Али, већ следеће године Турци поново заузимају Крушевац, а четири године касније, 1459, коначно је пало и Смедерево.

ДЕЦО, ДРУЖИТЕ СЕ СА КЊИГАМА

УСКОЦИ

Насликао Владислав Талић
НОЛИТ

БОЈ НА КОСОВУ

ЖЕНИДБА КРАЉА
ВУКАШИНА
ЗИДАЊЕ СКАДРА

Насликао Бранко Милутић

сликовнице НАРОДНО БЛАГО

1. ЛАЖ ЗА ОПКЛАДУ
Насликао Марко Крсмановић
(I награда за опрему на Међународном сајму књига 1976. године)
2. УСКОЦИ
Насликао Владислав Талић
3. КОСОВСКИ БОЈ
Насликао Бранко Милутић
4. ЖЕНИДБА КРАЉА ВУКАШИНА
ЗИДАЊЕ СКАДРА
(II награда за опрему на Међународном сајму књига 1976. године)

Илустровање ове серије поверено је истакинутим савременим уметницима, па стога она, поред осведочених и незаобилазних вредности наше народне књижевности, нуди најмлађима и изузетно вредан и подстицајан ликовни доживљај.

Цена по примерку 30 динара

5. Леонардо да Винчи
БАЈКЕ И ЛЕГЕНДЕ
Поред бајки и легенди, које су лепе колико и Езопове басне, књига садржи и копије Леонардових рукописа, скица и цртежа.
Илустрована у боји, штампана на луксузној хартији, кирилицом и латиницом, ова ће књига сигурно привући пажњу вашег детета.

Цена 150 динара

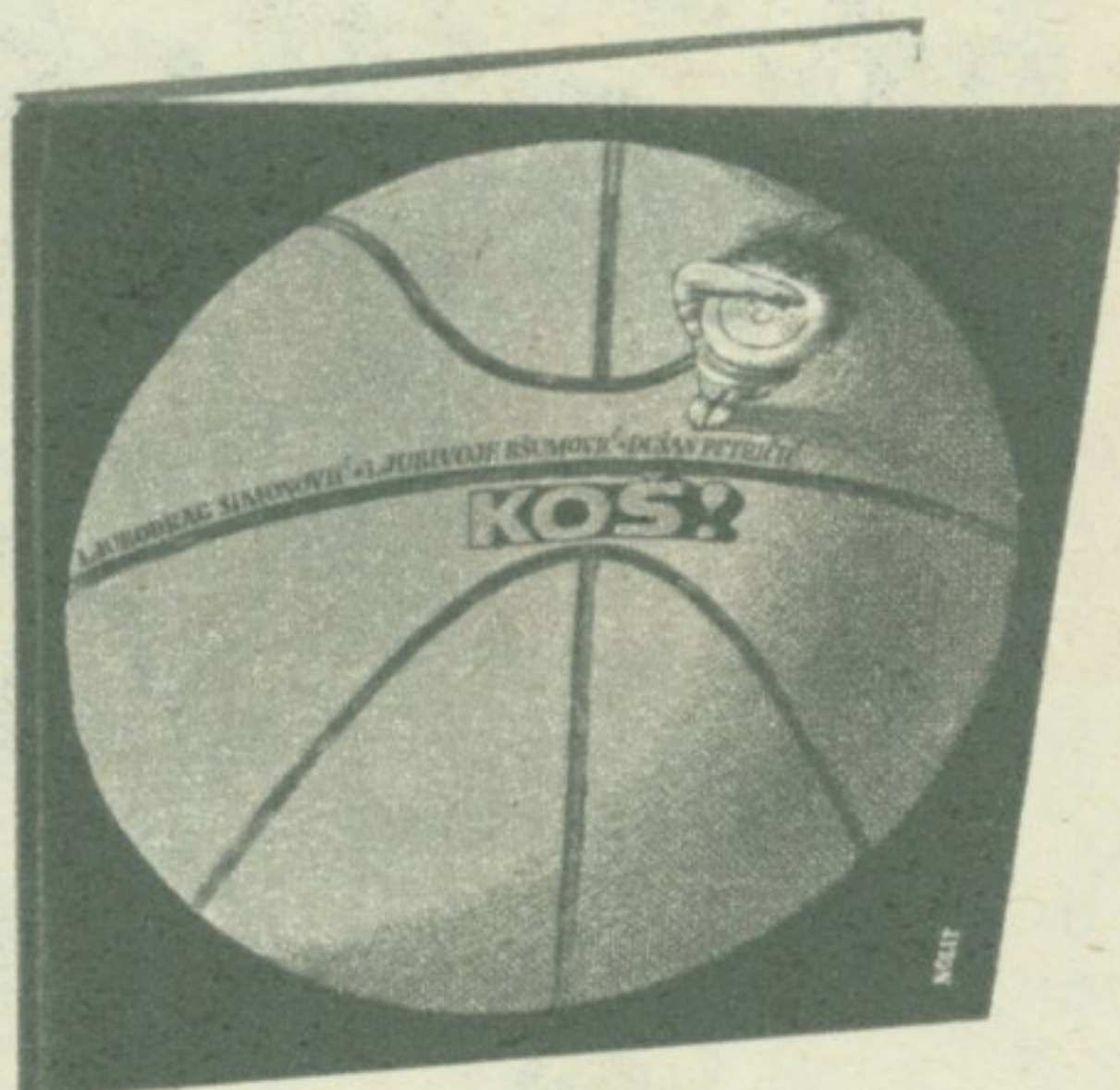
БИБЛИОТЕКА КАКО ДА...

8. КАКО ДА ПРИМЕНИТЕ НАУКУ У КУЋИ
9. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ЗМАЈА
10. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ЧЕСТИТКЕ ЗА СВАКУ ПРИЛИКУ
11. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ПОКЛОНЕ ОД СИТНИЦА
12. КАКО ДА НАУЧИТЕ ДА ПРЕСЛИКАВАТЕ
13. КАКО ДА НАПРАВИТЕ КИНЕТИЧКЕ ИГРАЧКЕ
14. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ОТИСКЕ
15. КАКО ДА НАПРАВИТЕ СВОЈЕ МУЗИЧКЕ ИНСТРУМЕНТЕ

Како да сами, својим рукама, претворите машту у стварност — то би могао бити прави наслов ове серије књига за децу.

Свака од ових књига пружа деци не бројене користи: упућује их на стваралачки напор, навикава на организацију посла, упознаје са новим применама материјала и предмета које могу наћи у својој околини, подстиче њихово самопоуздање и ствара задовољство од добро обављеног корисног посла. Књиге имају вишебојне картонске корице, штампане су на висококвалитетној хартији и илустроване цртежима у боји.

Цена по примерку 25 динара

6. Љубодраг Симоновић, Љубиша Ринковић, Душан Петрић

КОШ:
Пуна духовитих стихова, песама и мудрих златних правила за спортисте и друге, графички решена врло необично — у кругу који представља пресек кошаркашке лопте — на четрдесет осам страна у боји са колор-портретима свих југословенских репрезентативаца, ова ће књига, за оне који воле овај динамичан спорт, свакако представљати праву малу драгоценост.

Цена брош. 40 динара
повез. 60 динара

7. Пјер Веллес
ЦРТАМО И СЛИКАМО

Ова књига, са изванредно одабраним репродукцијама у боји уметничких дела као и других ликовних прилога, представља драгоцену помоћ и деци и почетницима у савладавању основних сликарских техника и попуњава празнину у стручној литератури, нарочито за ученике основних школа.

Цена 80 динара

НАВЕДЕНЕ КЊИГЕ МОЖЕТЕ НАБАВИТИ У НОЛИТОВИМ И ДРУГИМ КЊИЖАРАМА ИЛИ ПОРУЧИТИ ДИРЕКТНО ОД ИЗДАВАЧА

Политикин Забавник
17. јун 1977

НАРУЧБЕНИЦА

Издавачко предузеће НОЛИТ ООПГ Издавачка делатност Београд Терезине 13, телефони: 338-150 и 320-861.

Овим неопозиво поручујем следеће књиге (читко испишите наслове или бројеве књига које поручујете):

Име и презиме наручиоца

(Пошта, број, место и адреса)

(Својеручан потпис)

НОЛИТ

сабрана
дела
**ЛАВА
НИКОЛАЈЕВИЧА
ТОЛСТОЈА**
у 14 томова
цена 1800 динара

Књиге се испоручују одмах по пријему поруџбеног купона.
Услови продаје:

- 1) 5% попушта, ако се књиге поручују поузећем (плаћање поштару приликом пријема књига), тако да ће се уплатити свега 1.710 динара;
- 2) бескаматно на кредит, до 6 једнаких месечних рата;
- 3) са 6% трошкова на име камате, до 12 једнаких месечних рата.

Код куповине на кредит купон се обавезно оверава тамо где је поручилац запослен (печатом и потписом овлашћеног лица), или се прилаже одрезак чека од пензије.

САБРАНА ДЕЛА ЛАВА НИКОЛАЈЕВИЧА ТОЛСТОЈА

овако су распоређена по томовима:

1. ДЕТИЊСТВО
— ДЕЧАШТВО
— МЛАДОСТ	8. АНА КАРЕЊИНА I
2. СЕВАСТОПОЉСКЕ
И ДРУГЕ ПРИЧЕ	9. АНА КАРЕЊИНА II
3. ТРИ СМРТИ
И ДРУГЕ ПРИЧЕ	10. ПРИЧЕ
ИЗ »НОВЕ АЗБУКЕ«
4. РАТ И МИР I	11. ДРАМЕ
5. РАТ И МИР II	12. СМРТ ИВАНА ИЉИЧА
И ДРУГЕ ПРИЧЕ
6. РАТ И МИР III	13. ВАСКРСЕЊЕ
7. РАТ И МИР IV	14. ХАЏИ МУРАТ
И ДРУГЕ ПРИЧЕ

Штампано на бездрвној офсетној хартији на 7.835 страна ћирилицом, формата 13 x 19 см, у луксузном платненом повезу са златотиском.

Непотребно прецртати

(Место и датум)

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ПРОСВЕТА“
11001 Београд, Добрачина 30, пошт. фах 555,
тел. 631-651 и 632-764

НАРУЏБЕНИЦА

Поручујем сабрана дела ЛАВА НИКОЛАЈЕВИЧА ТОЛСТОЈА у 14 томова по цени од 1800 динара, с тим да се одмах испоручи цео комплет. Износ од 1.800 динара обавезујем се исплатити:

- а) одједном поузећем (плаћање поштару приликом пријема књига) са 5% попушта, тако да ћу уплатити свега 1.710 динара;
- б) у 6 једнаких месечних рата по 300 динара без камата;
- ц) у 12 једнаких месечних рата по 150 динара уз 6% трошкова на име камата, увек са уплатницама добијеним од „Просвете“.

(Име и презиме)

(Занимање и назив установе — предузећа, ако је купац у радном односу)

(Телефон у стану — Телефон у предузећу)

(Број поште, место и тачна адреса)

(Овера о запослењу, печат и потпис овлашћеног лица)

(Својеручан потпис поручиоца)

Сачекајте уплатнице које ће вам „Просвета“ послати!

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ПРОСВЕТА“

ДОГОДИЛО СЕ У ЕНГЛЕСКОЈ

Бождар Номач данас

ПЕСМА СЛОБОДНИХ

НОВИ СВЕТСКИ ПРВАЦИ ЗАУЗЕЛИ СУ СТАВ МИРНО ДА БИ САСЛУШАЛИ ИНТОНИРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ХИМНЕ. МЕЂУТИМ, ЊЕ НИЈЕ БИЛО.

Био је јул 1954. године. Екипа државне репрезентације у којој су се налазили летачи, навигатори, помоћно особље и други, укупно њих двадесетак, кренула је колима из Београда на Светско првенство у енглески градић Кемпхил.

Пут је водио преко Аустрије, Западне Немачке, Француске. Ислужени аутомобили једва су га издржали. Додуше, на планинским превојима више су гурани. Било је и лутања по Лондону, на једним колима отказао је кардански зглоб, но, ипак, све се лепо завршило и репре-

зентација је после три дана и ноћи испрпљена најзад стигла у Кемпхил.

Репрезентације које су дошле раније, сажаљиво су гледале Југословене и чудиле се зашто „свако“ добија позив за учешће на светском првенству. На нашу победу нико није рачунао, за све смо били само они који су дошли да попуне број земаља-учесница.

Југословени нису тако мислили. У ствари, у то време ми смо имали врсне једриличаре, али осредње једрилице. Нико у Кемпхилу, међутим, није знао да смо сада дошли на трку са добрим „коњем“. Била је то двосед једрилица „кошава“, дело конструктора Милоша Илића и Адријана Кисовца, начињена годину дана раније.

СЕНЗАЦИОНАЛНА ВЕСТ

Прича о „кошави“ и њеним чудесним својствима почела је већ првог дана такмичења, 21. јула. Иако је време било тмурно и кишовито, посада коју су сачињавали Бождар Комац и Звонимир Рајн прелете-

ла је 72 километра и заузела друго место!

Због рђавог времена такмичење је настављено тек после девет дана. Тридесетог јула Комац и Рајн су поново мирно сели у „кошаву“. На сопствено изненађење, успели су да „ухвате“ успоно таласно струјање слично таласима на води, мада су Енглези тврдили да такво струјање изнад Кемпхила нема нити га је икад било. Опремљени мапом јужне Енглеске и списком свих аеродрома у том региону, отиснули су се према Ламаншу. Циљ је био прећи што већу раздаљину јер је само велики пролет могао да им донесе победу.

Када су се двадесет осмогодишњи Комац и његов исписник Рајн после нешто више од четири часа летења спустили на један војни аеродром, иза њих је остало 172 километра! И не само то; док су се они домогли висине од 2300, остали такмичари једва су догuralи до 600 метара!

Енглеском је прострујала сензационална вест о про-

лету Југословена. Слика Боже Комца и Звонимира Рајна осванула је у готово свим новинама на Острву.

БРУКА У МЈУЗИК-ХОЛУ

Проглашење победника објављено је 4. августа у великој мјузикл-хол сали у граду Бакстону. Гледалиште је било крцато; више од хиљаду душа дошло је да присуствује свечаном церемонијалу. На позорници за великим столом претрпаном пехарима и плакетама окупали су се чланови Организационог одбора. Неколико метара испред подијума налазили су се столови поређани у два реда, а за сваким је седела по једна репрезентација.

Прво је проглашен победник у категорији једноседних једрилица. Био је то неки Француз. Попео се на позорницу, примио пехар и плакету, а онда у ставу мирно саслушао химну своје земље која је интонирана преко звучника са магнетофонске траке.

После њега исто су учинили Комац и Рајн. Али химна се није чула. Једноставно, није је било! Настао је тајац. За столом организатора настало је комешање.

— Шта је ово, Боже?! — гурнуо је руком Рајн Комаца.

Комац је бацио поглед према столу где је председник домаћина објашњавао вођи наше екипе Паји Црњанском да нас нико није рачунао као победнике, па југословенска химна није ни снимљена. Молио је да ствар прође без ње, али Црњански није хтео ни да чује.

— Не! Ми смо слободна земља и имамо своју химну. Она се мора чути!..

На жалост, Пајина упорност није могла да исправи грешку јер снимка југословенске химне није било, па није... Гледалиште је осетило да се збива нешто необично. Почели су да допиру звиждуци.

Председник организатора кршио је прсте. Пролазили су минути. Комац и Рајн и даље су стајали мирно и чекали интонирање химне. Изненада, устао је члан наше екипе Аца Сарадић и из свег гласа запевао „Хеј, Словени!“ Свих двадесетак Југословена скочили су и прихватили.

У сали је владала гробна тишина. У првом тренутку гледаоци су били збуњени не знајући шта то Југословени певају, а кад су схватили, устали су сви, до последњег.

Двадесет гласова орило се као један. Комац се сте суза. Рајн и он стајали су поносно забачене главе. У руци су стезали своје тешко стечене плакете. Овог часа они и њихови другови за столом били су Југославија на тлу Енглеске. Гледаоци су били дирнути, ни шума ни покрета. Чула се само песма слободних.

М. Тодоровић

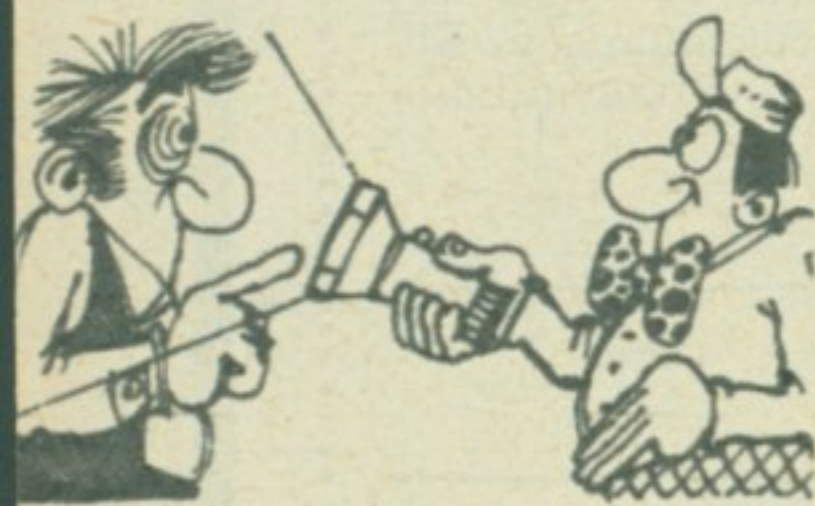
ОТРОВНЕ ЉУБИМИЦЕ

Американац Бил Хаст, дрессер змија, по седује имунитет, који на жалост, нема ни један човек на свету. Наиме, уједи змија отровница свих врста, за њега су безбедни, а имунитет је стекао током тридесетогодишњег рада са змијама. Са својим љубимцима врло често наступа пред публиком, а своју необичну моћ користи и за помоћ другима — давањем своје крви спасао је живот многим које је ујела отровница.

ТРКА КРОЗ НЕРВЕ

Спољни надражаји крећу се кроз нервна влакна брзином од 426 километара на час и стижу до нервних центара, тако да се чини да човек готово тренутно реагује одређеним покретом када се опече или га заблесе јака светлост. Са старењем, проводљивост нервних влакана постаје слабија, па је брзина надражаја код човека у шездесет петој години мања за 15 процената.

1000 DIXIJA

Двосмрука награда за куице
„EUROCREM“-а: учесникуице и би у
наградној игри: „Хиладу Dixija“!

Пик Таково из
Горњег Милановца
сиремио
1000 награда
за малициане
најберније куице
„EUROCREM“-а

10 зашварача или 5 доклоица
број комплеица које шаљете није ограничен

AB-AB
AB-AB
-AB

Однедавно куици „EUROCREM“-а могу да рачунају на две награде: једна је
сигурна „EUROCREM“-а за друиу моралу још мало да се поштруде.
Пик Таково из Горњег Милановца организује наградну игру „1000 Dixija“
у којој ће поштруцама „EUROCREM“-а бити подељено
1000 неопходних итракака. Dixi је механичка итракака која
може да баштерије хоца, лаје и маије рејси. Вероватно
видели сте на телевизији. Ево ишта треба да урадите
да бисте добили Dixija: Исеците 10 горњих делова иковања „EUROCREM“-а
у фолији, или сакуиите 5 доклоица са сликом бевернице са чаица „EUROCREM“-а
и пошалиите на адресу:
Ваша пошлица не сме да ситије у Пик Таково после 30 јуна, јер је извлаче-
ње добитника 5 јуна. Под надзором ситуиалној жирица биће извучена
ишна хиладу добитника. 1000 Dixija је 1000 шанси. Можда је једна
ваша... Уживајте од данас у „EUROCREM“-у, у игри, у ишчекивању...

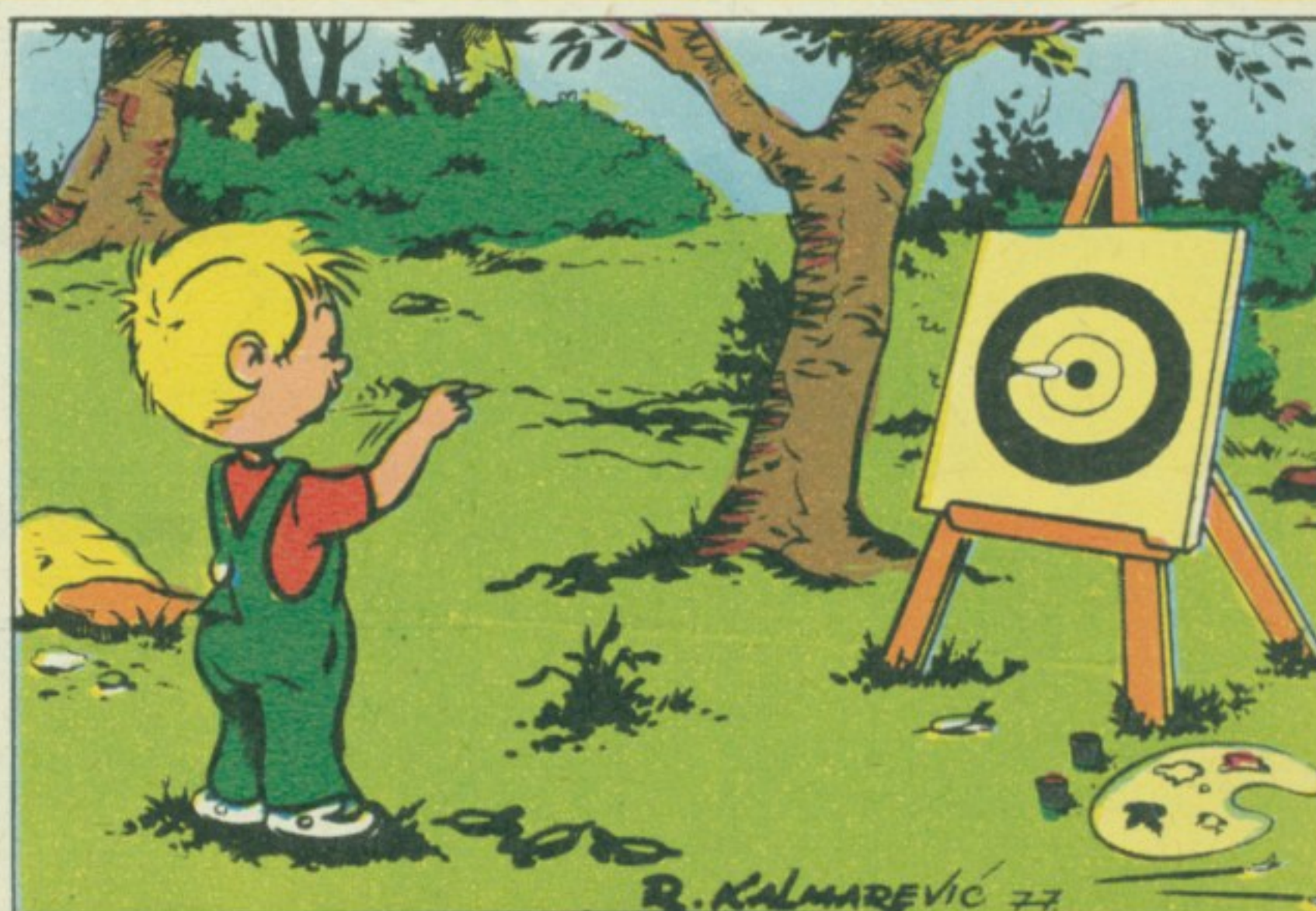
**ПИК
ТАКОВО.**
Горњи Милановац
за наградну
игру
РБ. 32300

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

БОБАН

ТАЈНА ТИБЕТА

Њујорк 1963, године ...

ВАНРЕДНО ИЗДАЊЕ!
ЈЕТИ НА ТИ-
БЕТУ!

ПО ДРУГИ
ПУТ ВИБЕН
„СНЕЖНИ
ЧОВЕК“!

УЕ ГОДИНЕ МНОГО СЕ ГОВОРИЛО О ЈЕТИЈУ,
„СНЕЖНОМ ЧОВЕКУ“ ...

ЈЕТИ ЈЕ
ВИДЕН ЈЕ
НА ТИБЕТУ,
БЛИЗУ РЕКЕ
ИРАВАДИ

ХИТНО ЈЕ
САЗВАН
САСТАНАК
СВИХ
НАЈПОЗНАТИЈИХ
НАУЧНИКА
У СВЕТУ ...

ЕВО, ОВДЕ ИМАМО
И ДОКАЗЕ: СНИМАК
ОГРОМНОГ ЈЕТИЈЕ-
ВОГ СТОПАЛА И
СЕЛА КОЈЕ ЈЕ
ОН РАЗРУШИО!

ПРОФЕСОРЕ КУСЛЕ-
РЕ, ШТА ВИ МИСЛИ-
ТЕ О ОВОМЕ?

ПА, ОН НЕ
ВЕРУЈЕ У
ЈЕТИ-
ЈА!

ДОЗВОЛИТЕ МИ
ДА КАЖЕМ!

НИКАДА НИСАМ ТВРДИО ДА
СНЕЖНИ ЧОВЕК НЕ ПОСТО-
ЈИ, АЛИ ДОСАД НИСАМ
НИ ВИДЕО НЕКИ ПОУЗ-
ДААН ДОКАЗ

А ОВА
ФОТОГРА-
ФИЈА ...

ЗАР ВАМ ОНА НИШТА НЕ ДОКА-
ЗУЈЕ, ПРОФЕСОРЕ?

ИЛИ ОВА, ГДЕ СЕ ВИДИ
РАЗРУШЕНО СЕЛО?

ДВЕ НЕДЕЉЕ КАСНИЈЕ ВИЛХЕЛМ КУСЛЕР И МЛАДИ НАУЧНИК ТОМПСОН КРЕНУЛИ СУ НА ДАЛЕК ПУТ...

ИЗНЕНАДА, ПРОФЕСОР КУСЛЕР ЈЕ УГЛЕДАО НЕКОГ...

БИО ЈЕ ТО ЈЕТИ!
ОГРОМАН ЈЕ!

ЕДНА, САМО
ТИ СЕ ПРИЧИНИ-
ЛО...

МАГЛА
ЈЕ И ТИ
СИ ОД НЕКЕ
СТЕНЕ ПОВЕ-
РОВАЛА ДА
ЈЕ ОН!

ОДУВЕК СИ
ИМАЛА БУЈНУ
МАШТУ! ХАЈДЕ,
НАСТАВИМО ПУТ!

НЕДАЛЕКО ОД ЊИХ ОДРОН КАМЕНА
ЗАТРПАО ЈЕ ПУТ...

ИСПОД КАМЕНА СУ СЕ НАЛАЗИЛИ
КИНЕСКИ НАУЧНИЦИ, ЕВО ШТА СЕ ДОГО-
ДИЛО...

ПАЗИТЕ! ПРОПАЛИ
СМО!

И КАДА СЕ СВЕ УТИШАЛО...

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ТО БИО КРАЈ КИНЕС-
КИХ НАУЧНИКА, АЛИ...

НИКАДА СЕ
НЕЋЕМО ИЗВУ-
ЋИ ОДАВДЕ!

БИЛИ СУ ЖИВИ ЗАТРПАНИ...

АКО ИЗВУЧЕШ ТАЈ КАМЕН,
СВЕ ЋЕ НАМ СЕ СРУЧИТИ НА ГЛАВУ!

НИСУ НИ ЗНАЛИ КОЛИКО ВРЕМЕНА ЈЕ ПРОШЛО...

НИ ВАЗДУХ ОВАМО
НЕ МОЖЕ ДА ПРОДИРЕ!
УГУШИЋЕМО СЕ!

ТАДА СЕ ПОЈАВИО ЏИП ПРОФЕСОРА
КУСЛЕРА...

УБРЗО...

ОДРОН КАМЕНА!

СИЛБДЕН ТА-
ЛУНГ! ХУВА-ЈА
ТАГ!

ШТА КАЖУ
НАШИ ВОДИ-
ЧИ?

ХЕЈ! КУДА
ЋЕТЕ?
СТАНИТЕ
!

МАНИ
КАНГ-ТА!
ХАН-ЛА!

НЕ РАЗУМЕМ ИХ...
АЛИ, ОЧИГЛЕДНО
СУ УПЛАШЕ-
НИ!

НАСТАВИЋЕМО
САМИ! ВРАТИМО
СЕ У ЏИП! ИЛИ
ЋЕМО ДРУГИМ
ПУТЕМ!

НАН-ТАГ И ЛИ-ПО СУ
ИХ ОСТАВИЛИ
САМЕ!

САДА!

НЕКО ПУЦА
У НАС!

ЏИП ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ ЗАНОСИ...

ПРОВАЛИЈА!

ПРИТИСНИ
КОЧНИЦУ, ИР-
ВИНГ!

АААХ!

ЗА ТО ВРЕМЕ КИНЕСКИ НАУЧНИЦИ...

ОВО ЈЕ КРАЈ, ДРУГО-ВИ! ЖАО МИ ЈЕ ШТО НАШЕ НАДЕ НЕКЕ БИТИ ОСТВАРЕ-НЕ!

НЕКО ЈЕ ПОСМАТРАО СВЕ ШТО СЕ ДОГАЂА...

ПОЈАВИЛИ СУ СЕ ВОДИЧИ ПРОФЕСОРА КУСЛЕРА...

ПЛАН ТИ ЈЕ БИО ОДЛИЧАН, НАН-ТАП!

ОСЛОБОДИЛИ СМО СЕ ТИХ СТРАНАЦА!

РАЗБОЈНИЦИ СУ СЕ ПРЕВАРИЛИ...

БРЗО, ЕДНА!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ НАПУСТИЛИ СУ ЦИП КОЈИ СЕ ЗАУСТАВИО НАД ПОНОРОМ...

УСКОРО СУ СЕ НАШЛИ НА ПУТУ...

НАШИХ НАПАДАЧА НЕМА!

ХМ... КО БИ ТО ЗНАО? ЖАО МИ ЈЕ САМО ШТО СМО ОСТАЛИ БЕЗ ВОДИЧА!

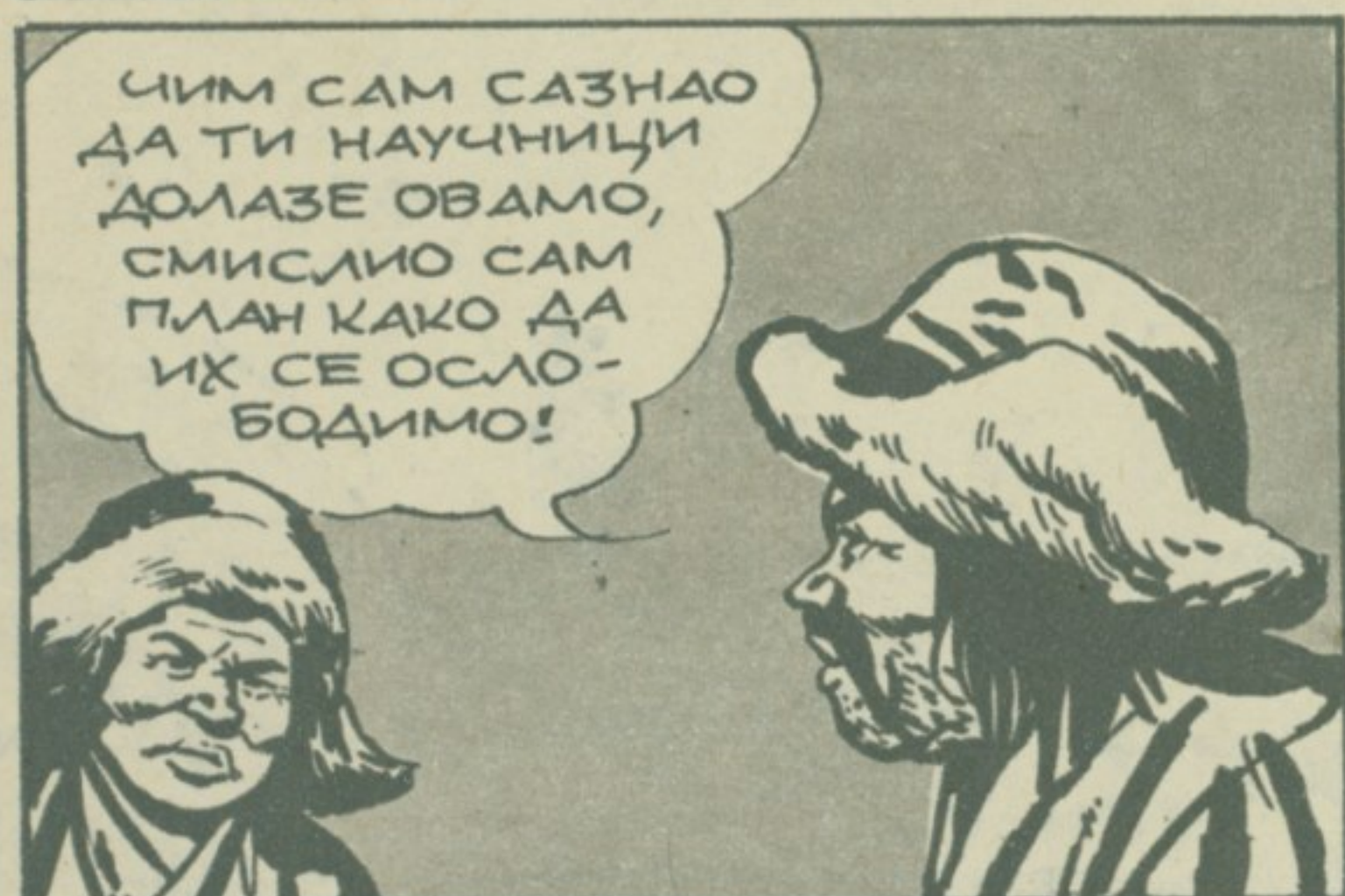

РЕКЛИ СУ МИ
ДА СУ ПАМЕТНИ
И ХРАБРИ МОМ-
ЦИ, А ИПАК СУ
СЕ ОНОЛИКО
УГЛАШИ-
ЛИ!

СИЛА СИ,
НАН-ТАГ?

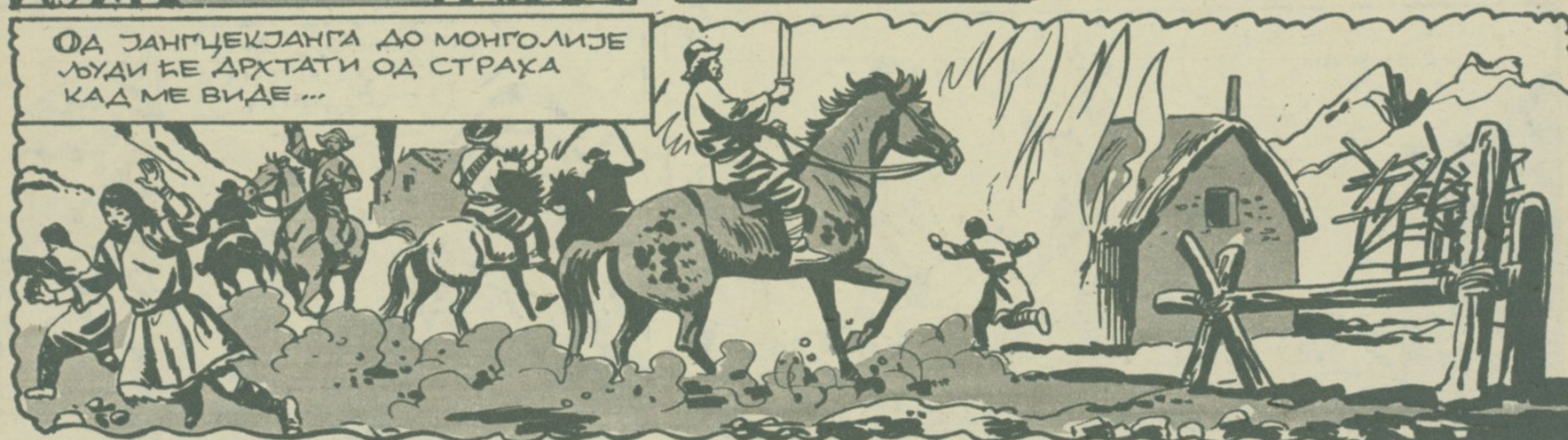
САД НАМ
НИКО ВИШЕ
НЕЋЕ СМЕ-
ТАТИ!

ЧИМ САМ САЗНАО
ДА ТИ НАУЧНИЦИ
ДОЛАЗЕ ОВАМО,
СМИСЛИО САМ
ПЛАН КАКО ДА
ИХ СЕ ОСЛО-
БОДИМО!

ЗАХВАЉУЈУКИ СТРАХУ
КОЈИ ЈЕ ЈЕТИ ИЗДЗВАО,
НАРОД КОЈИ ЖИВЕ ДУЖ
РЕКЕ У МОЈИМ ЈЕ РУКА-
МА! ЈА САМ НЕУНИШ-
ТИВИ ЗМАЈ!

ОД ЈАНГЦЕКЈАНГА ДО МОНГОЛИЈЕ
ЉУДИ ЋЕ ДРХТАТИ ОД СТРАХА
КАД МЕ ВИДЕ...

САМО ТАКО ЋЕМО МОЋИ
ДА СЕ ДОКОПАМО ЗЛАТА
И ЗАГОСПОДАРИМО
ОВИМ ДЕЛОМ СВЕ-
ТА?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

СТАНИТЕ!
ЧУЈУ СЕ НЕ-
КИ ГЛАСО-
ВИ!

ЗАИСТА! ДОПИРУ
ИСПОД ОВОГ
КАМЕЊА!

ПРОФЕСОР, ИРВИНГ И ЕДНА ПОЈУРИШЕ
КА ОДРОЊЕНОМ КАМЕЊУ...

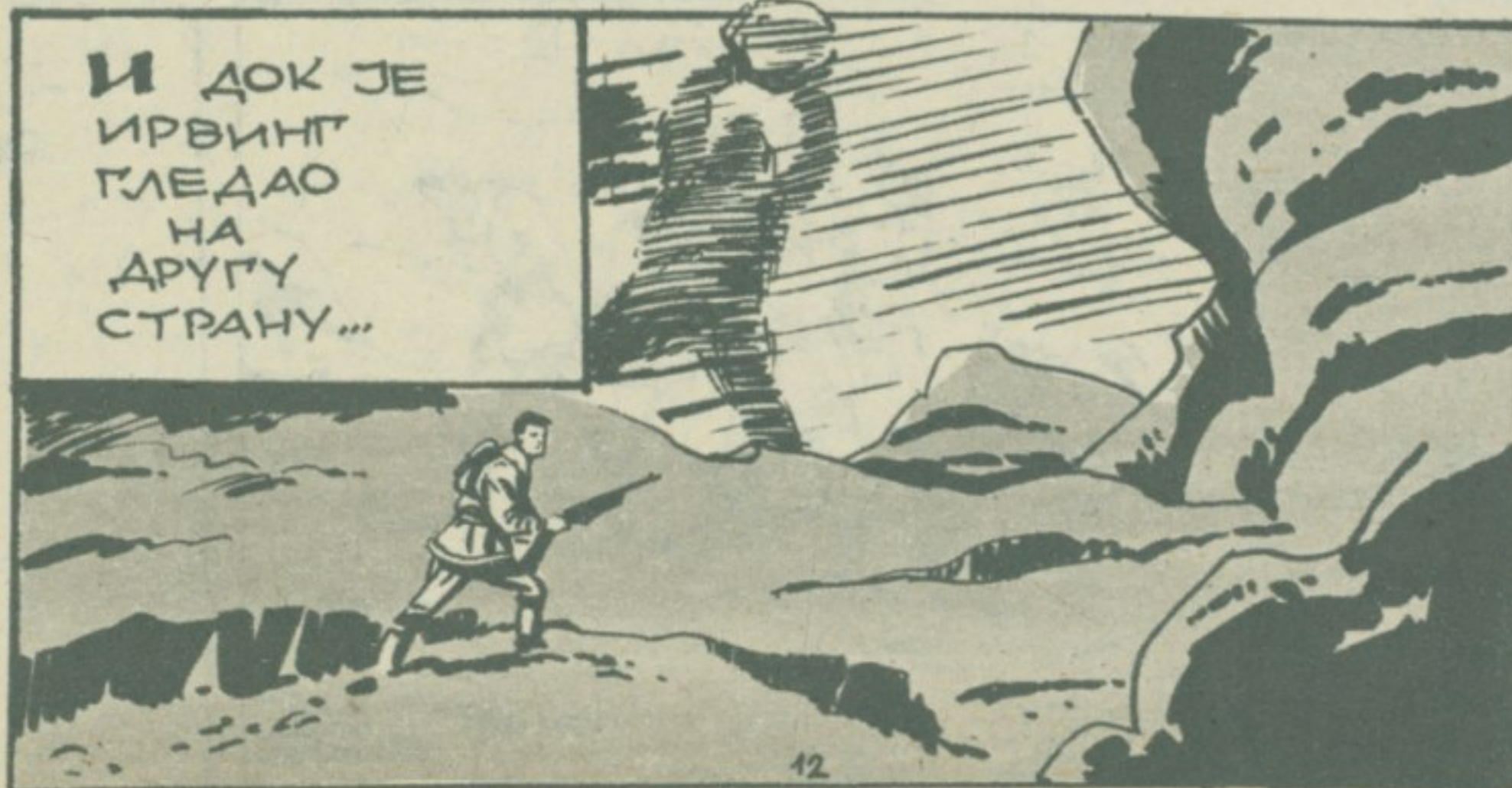
БРЖЕ!

МОЖДА ЗА ТЕ
ЈАДНИКЕ ЈОШ ИМА
НАДЕ!

ЧУДОВИШТЕ
ЈЕ ПОСМАТРА-
ЛО БОРБУ
ИЗ ПРИ-
КРАЈКА ...

СПУСТИЛО ЈЕ
ОНЕСВЕШЉЕНУ
ЕДНУ НА
ЈЕДНУ
СТЕНУ...

ПАЗИТЕ!

ЈЕТИ!

ИЗ УТРОБЕ
ОВОГ
ЋИНА ДОПИРА-
ЛИ СУ НЕКИ
ГЛАСОВИ
И ТАДА...

БРЗО! БЕЖИМО!

ПОЛАКО,
ХУЉЕ!

КРАЈ

ДОШЉАК ИЗ СВЕМИРА

ЧЕТЕРЛИ ГАРДЕНЗ,
ГРАДИЊ У ЕНГЛЕС-
КОЈ ...

ЈЕДНЕ НОЋИ ДОК СУ ЊЕГОВИ СТА-
НОВНИЦИ МИРНО СПАВАЛИ ...

ТАЈАНСТВЕНИ ПРЕДМЕТ
СЕ ЗАУСТАВИО ИЗНАД
ОБЛИЖЊЕ МОЧВАРЕ ...

... И УБРЗО НЕСТАО У НОЋ.

ТЕ ИСТЕ НОЋИ УБИЦА
КЕРБИ БЕЖАО ЈЕ ПРЕМА
ЧЕТЕРЛИ ГАРДЕНЗУ ...

ПОЛИЦИЈА МУ ЈЕ БИЛА НА ТРАГУ ...

КАДА ЈЕ СВАНУЛО
ЈЕДАН МЛАДИК ЈЕ,
КАО И ОБИЧНО, ЖУРИО
НА ПОСАО ...

ОПЕТ КАСНИМ!
ПИБОДИ ЋЕ МИ
ДАТИ ОТКАЗ!

ТАЈ САТ СИ ИЗГЛЕДА
НАСЛЕДИО ОД СВОГ
ЧУКУНДЕДЕ,
БИЛИ?

ОХ! ТО СИ ТИ, НЕН!
Т... ТРАЖИО САМ ТЕ ЈУЧЕ...
Х... ХОЋЕШ... ДА ИЗИЂЕШ
В... ВЕЧЕРАС СА
МНОМ?

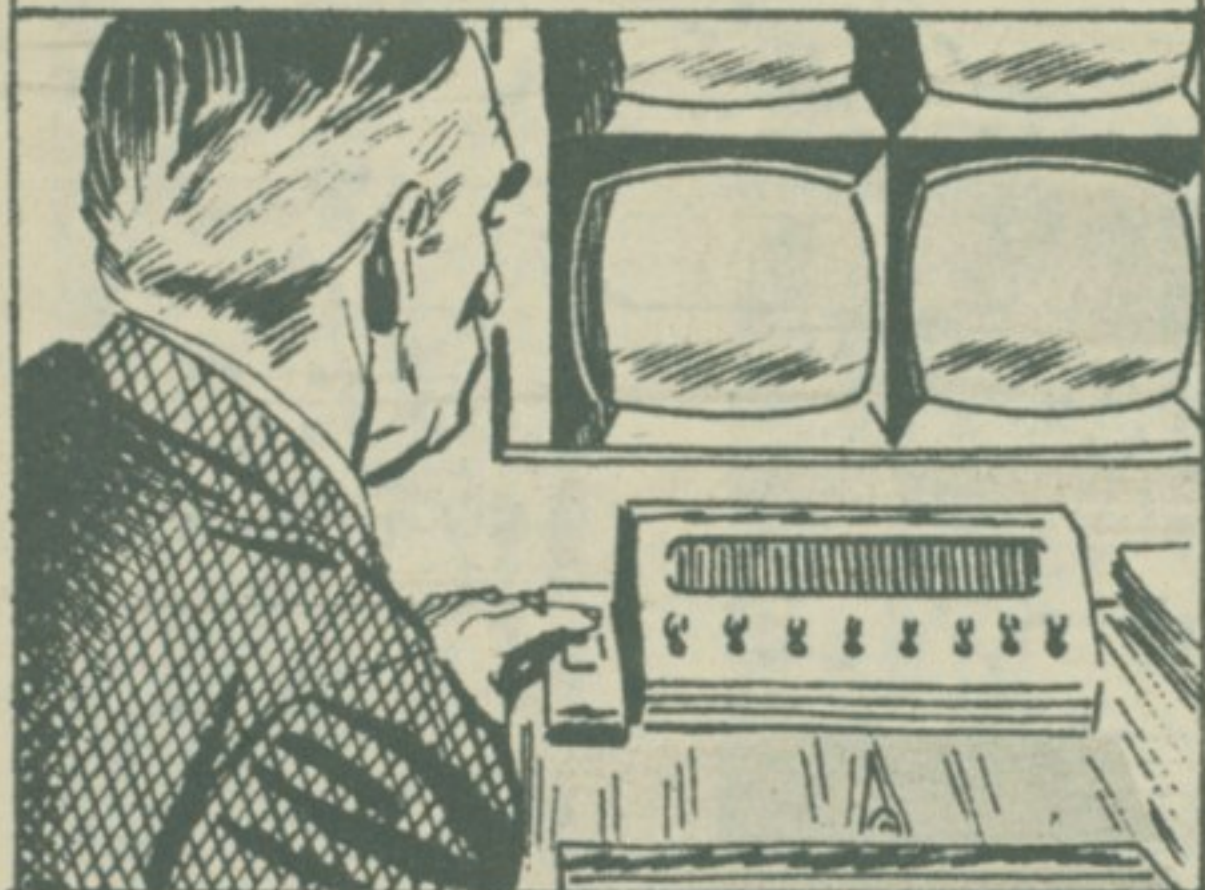
ПА... АКО БАЦИШ ТАЈ
САТ, ПУСТИШ КОСУ ДА ТИ
ПОРАСТЕ И ОБУЧЕШ
ФАРМЕРКЕ,
МОЖДА
И ХОЋУ!

У СВОЈОЈ СОБИ ПРИ-
БОДИ ЈЕ МОТРИО
НА ОСОБЉЕ...

СВУ СВОЈУ ПАЖИЋУ
УСРЕДСРЕДИО ЈЕ НА
БИЛА...

ТЕ ВЕЧЕРИ...

ЈОШ

ДА ОТКУЏАМ ОВЕ
ДВЕ СТРАНЕ ПА У
КРЕВЕТ!

НИЈЕ
НИ ЧУДО
ШТО СЕ
ЛОШЕ
ОСЕКА!
ТОЛИКО
РАДИ...

ЗВОНИ МУ ТЕЛЕ-
ФОН! ТО ГА ОНА
РАЗМАЖЕНА
НЕН ЗОВЕ!

ДА ДОЂЕМ КОД
ВАС КУКИ? АЛИ,
ЗАР У ОВО ДОБА,
ДИРЕКТОРЕ? НИ-
ЈЕ ЛИ КАСНО?
ПА У РЕДУ,
АКО ЈЕ ТАКО
ХИТНО!

ЖЕЛИМ ДА ВИДИМ
ДА ЛИ ЋЕ ЗАИСТА КОД
ЊЕ... НЕ! ОВО ЈЕ КУЋА
НАШЕГ ДИРЕК-
ТОРА!

УБИ,
БИЛИ!

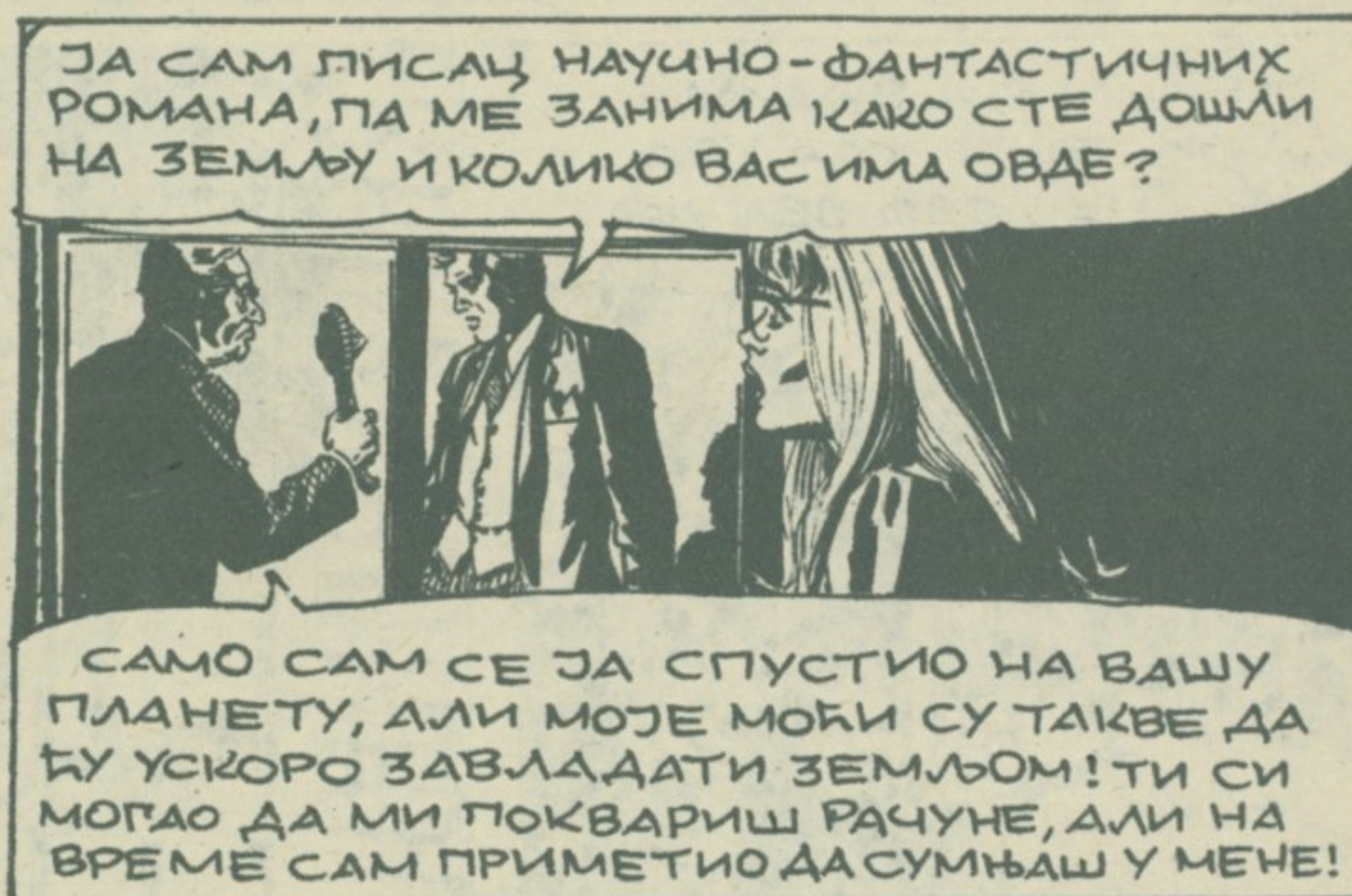

БАШ САМ ЗАВР-
ШАВАО СВОЈ
РОМАН КАД
СТЕ МЕ
ЗВАЛИ!
ЗНАТЕ,
ЈА
ПИШЕМ...

ДИРЕКТОРЕ, ЗАШТО
СТЕ МЕ ЗВАЛИ?
ШТО КУТИТЕ?
НЕ! НЕМО-
ГУЋЕ!

ЈУЛИЈА ЈЕ ИПАК УСПЕ-
ЛА ДА РАЗБИЈЕ ПРОЗОР...

БИЛИ ЈЕ ИСКОРИ-
СТИО ТРЕНУТАК...

ЛАЖНИ ПИБОДИ СЕ
СРУШИО НА ЗЕМЉУ И...

ХЕЈ! ОД ЊЕГА
ЈЕ ОСТАО
САМО
ПЕПЕО!

ЕНО КЕРБИ-
ЈА! НАПАО ЈЕ
НЕКУ ДЕВОЈ-
КУ!

ПУЏАЈ,
ДОК ЈОШ
НИЈЕ
КАСНО!

ЈУЛИЈА!
ЈЕСИ ЛИ
ДОБ-
РО?

ОХ, БИЛИ! ЗАИСТА ЖЕ-
ЛИШ ДА ЗНАШ КАКО МИ
ЈЕ?

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ХОКЕШ ЛИ МИ
РЕКИ ШТА ТИ
СЕ ЗАИСТА
ДОГОДИЛО?

НЕ МОГУ! И
ТАКО МИ НЕ БИ
ВЕРОВАЛА! ЕВО,
СТИГЛА СИ КУЋИ!

ХВАЛА ШТО СИ
МЕ ДОПРАТИО,
БИЛИ!

ПОСЛУШАЈУ ТЕ ЗА
ОНО, ЈУЛИЈА... ПОЗВАЈУ
ФЕЛИЦИЈУ ДА ИЗИЂЕ
СУТРА СА МНОМ!

АЛИ... ШТА ЈОЈ
ЈЕ! КО БИ ЈОШ
РАЗУМЕО
ЖЕНЕ!

ДВЕ НОЋИ КАСНИЈЕ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР, БЕЗ
ИЈЕДНОГ ЧЛАНА ПОСАДЕ, НАПУСТИО ЈЕ
МОЧВАРУ ВОЂЕН ДАЉИНСКИМ УПРАВЉА-
ЧЕМ. ОВОГ ПУТА ПЛАН НЕПОЗНАТИХ БИКА
НИЈЕ СЕ ОСТВАРИО...

КРАЈ

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ; ЦРТАЧ

БАШ ЈЕ ЛЕПО СЕДЕ-
ТИ КОД КУЋЕ, ЧИТА-
ТИ НОВИНЕ...

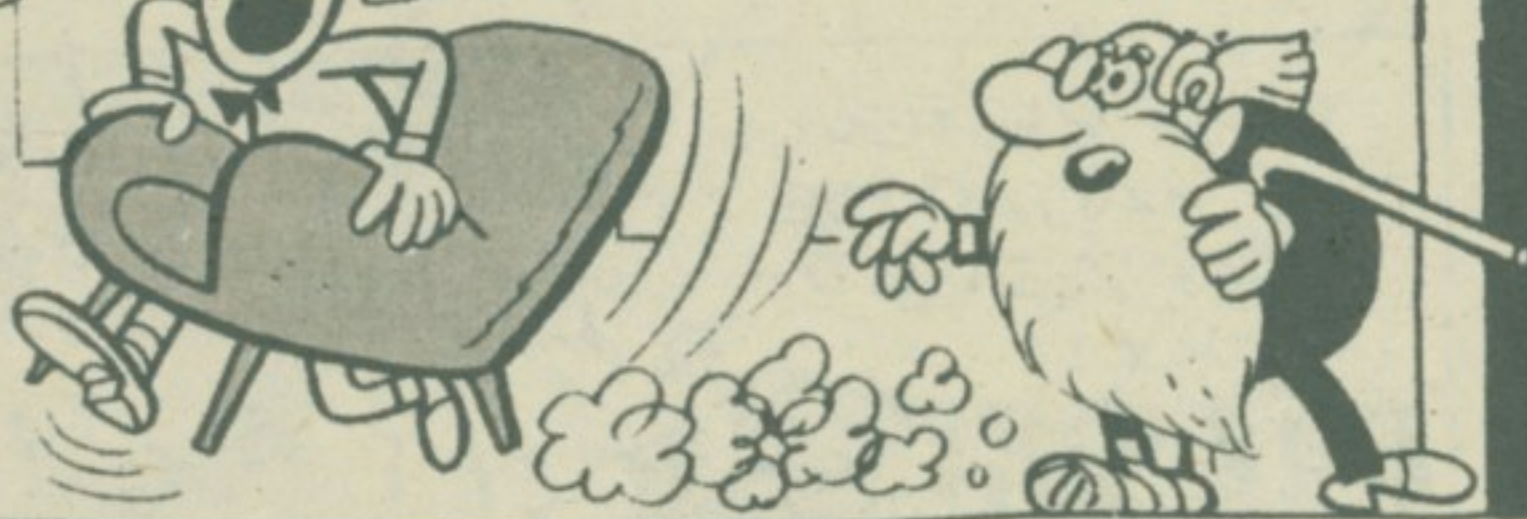

КУ, КУ! КО ЋЕ
ДА ИСПРИЧА
БОКИЦИ КАКО
СЕ БОРИО...

ДРУГИ ПУТ!
САД МОРАМ
ДА
ИДЕМ!

УВЕК
ИСТА
ПЕСМА!

ПА, ДОБРО!
ТУ ЈЕ ДА-
НИЦА...

ЖАО МИ ЈЕ! ЗВАЛА МЕ
КОМШИНИЦА
НА КАФИ-
ЦУ!

БАШ
САДА!

МИШКО, НАДАМ
СЕ ДА ТИ НЕМАШ
НИКАКАВ САС-
ТАНАК?

НЕМАМ, АЛ'
САМ БРЖИ
ОД ТЕБЕ!

НЕМАМ
СРЕКЕ!

АРИ, НА ТЕБЕ САМ ЗА-
БОРАВИО! ОПИСАЋУ ТИ
ЈЕДАН БОЈ И ТО У СИНЕ-
МАСКОПУ!

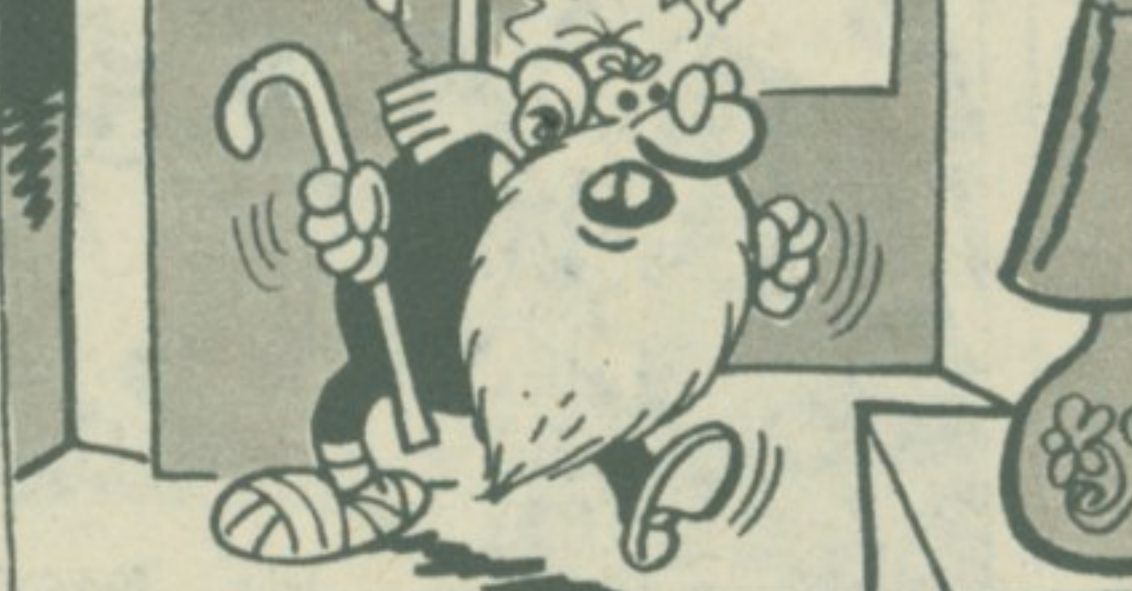
МЕНИ?

НИ СЛУЧАЈ-
НО! ЛЕТИМ ЗА
ХОНОЛУЛУ!

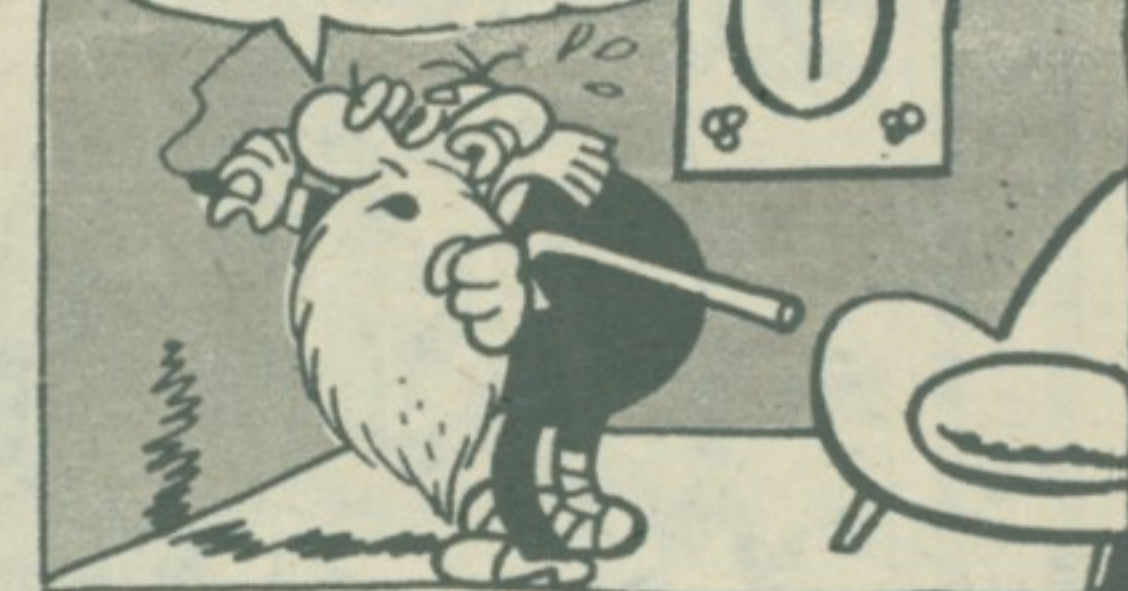
СТАНИ! ШТО
СИ ТАКАВ
?

УМЕМ ЈА И
САМ ДА СЕ
ЗАБАВЉАМ!

БИО САМ НАЈБОЉИ
ЦРТАЧ У ОСНОВНОЈ
ШКОЛИ!

!?

НАПРЕД,
МОЈИ ВОЈ-
НИЦИ! ПО-
БЕДА ЈЕ
НАША!

КОГА ЛИ
ТО ДЕДА
САД
ГЊАВИ
?!

ЈУРИШ,
МОЈИ
ЈУНАЦИ!
СРАВНИЋЕ-
МО НЕПРИ-
ЈАТЕЉА!

НЕМОГУЋ ЈЕ!

24

ТЕРОР ЗАЉУБЉЕНОГ ПИЛОТА

Слушај, Тео... Одлучила сам да се више не виђамо. Сматрам да је то и за тебе и за мене најбоље решење...

Двадесет четворогодишњи Тесдор Лабел није могао да верује: од своје веренице Марцери очекивао је све, само не ове конвенционалне речи растанка. До душе, у последње време је стекао утисак да је претерао са својом љубомором, али није веровао да ће доћи до сваког краја.

— Сада ми је постало јасно — наставила је Марцери — да те не волим онолико колико сам раније мислила...

Лабел је пребледео. — Знам ли шта ћу ја урадити? — просиктао је бесно. — Убићу се! И то на такав начин да ће сви чути за мене! Све новине ће писати о томе!

— Тео, молим те, не говори глупости. Не буди смешан... — насмејала се Марцери, али глас јој је звучао несигурно. Погледала га је у очи и стресла се. Имале су такав сјај какав никада није видала.

— Глупости? — хистерични грч око уста претворио је извештачен осмех у лудачку гримасу. — Видећеш да ли су то глупости!

Марцери је затворила очи и отворила их је тек када је залупио врата за собом.

УЗЛЕТЕО БЕЗ ДОПУШТЕЊА

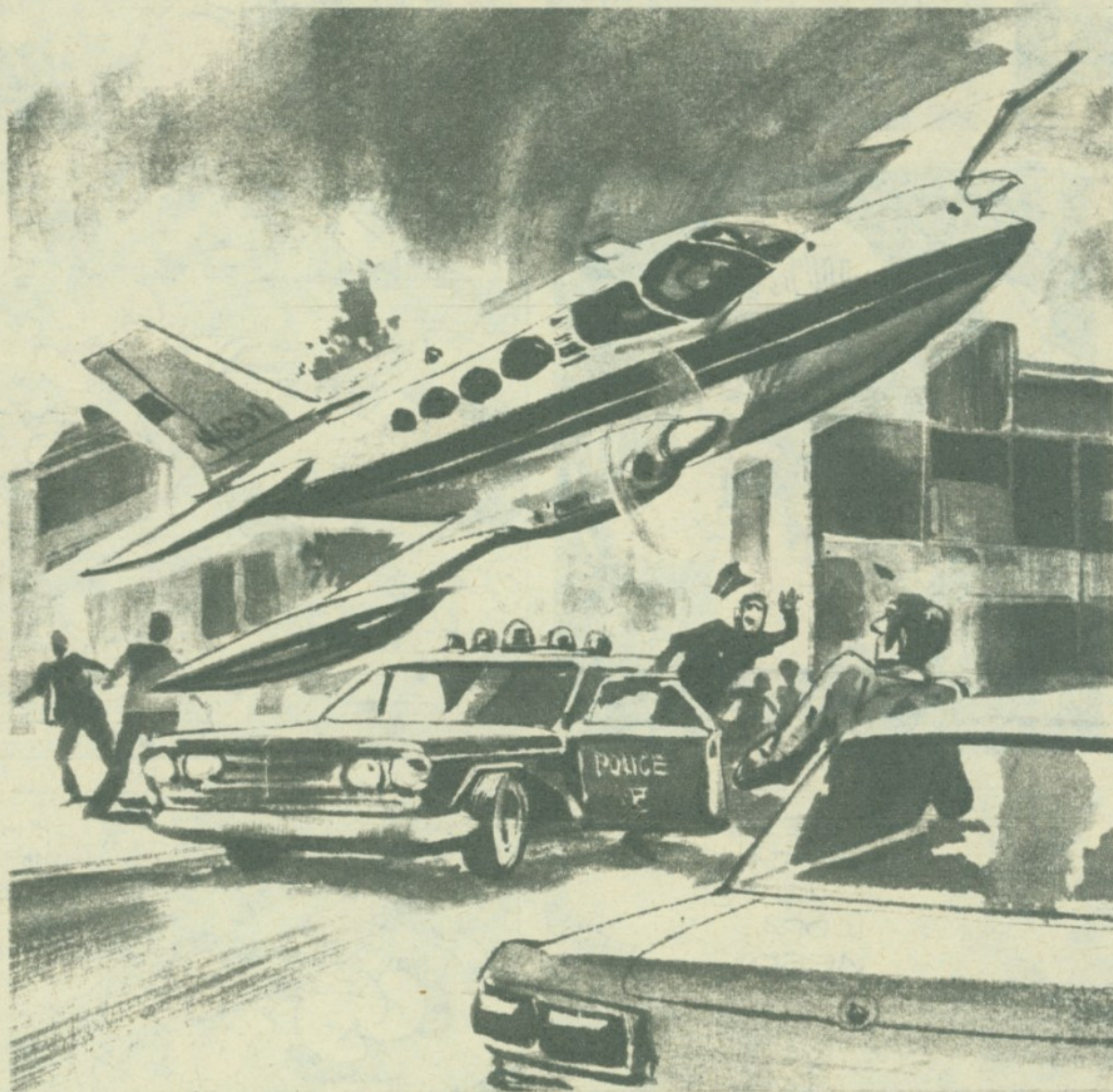
Тео је целу ноћ провео за шанком једног од многобројних барова у Сил Бичу. Негде око девет сати ујутро изашао је на топло калифорнијско сунце и пошао кући. Задржао се тек толико да узме своју летачку дозволу и упутио се према спортском аеродрому Лонг Бич.

На улазу се јавио службенику аеродрома Билу Питерсу, показао му дозволу и хладно рекао:

— Идем да оперем ону „цесну“, а онда можемо да одиграмо партију карата.

Питерс је знао Лабела као редовног члана авио-клуба. Климнуо му је главом и наставио да ради свој посао. Лабел је брзим

Авион је прелетео изнад плаже толико ниско да је ускочио у песак. Смртно уплашени купачи трчали су тамо-амо вриштећи.

корацима кренуо према двомоторној „цесни“ која се пресијавала на сунцу.

Када је после неколико минута чуо моторе авиона, Питерс је истрчао на писту, али било је касно. „Цесна“ је већ рулала на писти 25! Одмах је отрчао у радио-одељење и повикао у микрофон:

— Контролни торањ! Онај блесан Лабел украо је „цесну“ и узлетео без допштења!

Одмах затим Питерс је позвао и полицију.

„Цесна“ је узлетела, направила круг у ваздуху и нестала у плаветнилу. Лабел је летео као луд. За неколико тренутака био је изнад Сил Бича.

ПОГИНУЋЕШ!

Нагло се обрушио и прелетео само на неколико метара изнад крова своје некадашње средње школе где је упознао Марцери. Поново је подигао авион, а онда се обрушио прелетевши

ниско главну улицу. Преплашени људи потражили су склониште у оближњим капијама. Успаничио се цео град, док је полиција беспомоћно посматрала погубљени лет авиона. Нико није схватао шта се догађа.

Избезумљеном Лабелу није још било доста. Обрушио се ка згради градске већнице и прелетео тик поред прозора. Огрсмна стакла попуцала су и распала се у парампарчад. Престрављени већници истрчали су из сале и полегали на земљу.

Лабел је онда прелетео изнад плаже и то толико ниско да је усковитлао песак. Смртно уплашени купачи трчали су тамо-амо по песку неконтролисано вриштећи.

Авион је сада направио велики круг и поново се нашао изнад градске већнице. Мало је требало па да крилом очеше неколико телевизијских антена на њеном крову. Лабел је онда управљив „цесну“ према болници и прошао на метар изнад крова!

У међувремену полицијски хеликоптер је са гру-

пом искусних полицајаца кренуо за њим. Али, тек што је узлетео, Лабел је устремио „цесну“ ка њему и уз урлање мотора прошао на око пола метра изнад елисе! Хеликоптер се једва спустио, а полицијски пилот је изричито одбио да узлети још једном.

Торањ спортског аеродрома био је у сталној радио-вези са Лабелом, али је полудели пилот одбио да каже било шта у микрофон.

— Момче, спусти авион! — молио је контролор лета по ко зна који пут. — У таквом стању изгубићеш контролу над апаратом и погинућеш!

Полиција је у контролни торањ довела и Лабелову мајку.

— Тео, мама овде! Спусти се, молим те! Тео! Да ли ме чујеш?

— Наравно да те чујем! — зачуо се металан глас из звучника, али ништа више од тога. Сваки даљи позив био је узалудан.

Ускоро се код микрофона нашао и Марцери.

ШАМАР ЗА УСПОМЕНУ

— Марцери овде! Слушај ме пажљиво! Ако се одмах спустиш, још једном ћемо поразговарати о свему!

Поново није било одговора, али се зачуо звук „цесне“ која се приближавала. Сви су изашли на терасу контролног торања и гледали. „Цесна“ је направила последњи круг а онда се лагано спустила на писту. Авион су одмах окружила полицијска кола.

Лабел је искочио из кабине на крило авиона држећи у рукама двоцевну ловачку пушку, коју је нашао у „цесни“. Ависн је, у ствари био припремљен за један ловачки излет. Лабел је подигао пушку и опалио у један полицијски аутомобил, али су се меци задржали у крову аутомобила. Уто му је с лева пришао један полицајац, скинуо га с крила и снажно га ошамарио. Био је то пилот хеликоптера који само што се није срушио када је Лабел прелетео поред њега.

— Ово ти је да памтиш! — рекао му је. — Мало је фалило да због тебе више никада не седнем у хеликоптер!

Лабела су убадили у кола и одвезли га. Није добио дозволу да разговара са Марцери, али је зато имао неколико разговора са психијатрима.

А полиција још не зна какве мере да предузме.

М. Ј.

ТАКОВСКИ КРСТ

Највише обликовање у Србији за време владавине династије Обреновића 1815—1903, био је Таковски крст а увео га је кнез Михаило 1865. године. Орден је имао облик крста и налазио се на застави коју је кнез Милош развио у Такову 11. априла 1815. године позивајући народ на други устанак речима: „Ето мене, ето вас — рат Турцима“. Таковски крст додељен је први пут на дан прославе педесетогодишњице другог српског устанка, а саливен је од првог топа кнеза Милоша. Прослава је одржана у Топчидеру 23. маја 1865. године уз присуство свих преживелих бораца првог и другог српског устанка и породица изгинулих устаника и кнез Михаило је свима поделио овај орден.

Дугачка поворка по-лако се кретала вршачким улицама према гробљу. И старо и младо слегло се да ода пошту осамнаестогодишњој девојци Марти Пеше.

— Каква срашна смрт! — тихо је процедила нека старица. — Бити тако млад, а погинути од грома!

Тело Марте Пеше, кћерке Агапије и Димитрија Крстића, спуштено је у гроб уз тузу окупљених вршчана. Али, тог и следећих дана људи су мање причали о њој, а више о ружном поступку суграђанина Јована Поповића, син на имућног месног трговца који није нашао за скодно да дође на сахрану, иако се одавно знало да га је честита девојка волела свом душом.

ЈЕДИНА ЉУБАВ

Догодило се то 1835. године, а човек кога је народ осуђивао био је професор латинског језика, правник, комедиограф и песник Јован Стерија Поповић. Какве ли ироније: Стерију је био глас женомрца, а он је у животу доживео само једну истинску љубав — са Мартом Пеше, и ето, ни ту није наишао на разумевање своје средине!

Спорно је да ли је у време девојчине сахране Стерија био у граду јер је од 10. јуна те године (Марту је убио гром 14. јула) полагао адвокатски испит у Пожуну. Међутим, ако је и био у Вршцу, сигурно је да његово крхко тело и емотивна душа нису могли да поднесу церемонијал сахране па је потражио утеху у самоћи свога дома. Повлачење у кућу личило би на њега јер он и раније често данима није излазио из ње.

Стерија је Марту волео. Тој љубави посветио је песму „Надгробје једне добронаравне девице“ чији су стихови урезани на Мартином надгробном споменику. У њој је, пишући је у три верзије, дао одушка свом болу.

Стерија је тада имао 29 година (рођен је 1806. у Вршцу), неколико написаних драма и комедију „Лажа и паралажа“, али и кубура са животом.

НИ СВОГ ГРОБА

Осим Марте Пеше (Пеше је био надимак целе девојчине породице) Стерија никада није марио за жене, чак их је избегавао. Тек у позним годинама оженио се удовицом Јеленом Димић, десетак година старијом од себе, оштром и тврдом женом чија је штедљивост понекад прелазила у неразумно цицијашење. Изгледа да је брак с њом био пакао за доброћудног и од рођења болешљивог књижевника и да се одржао само захваљујући

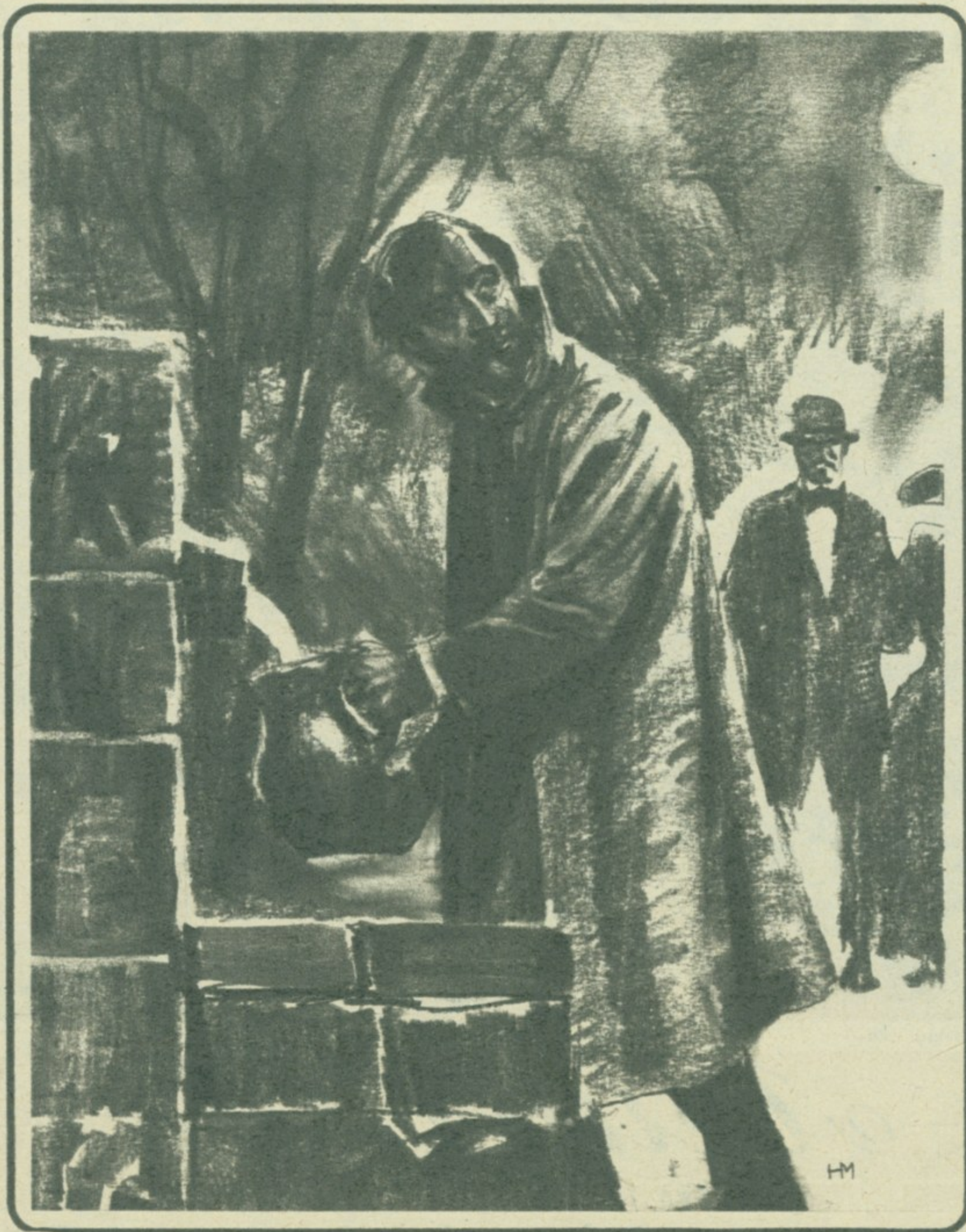
НАНО ЈЕ ЖИВЕО СЛАВНИ КОМЕДИОГРАФ

Јован Стерија Поповић

КРЧАГ за ЈЕЛЕНУ

Стерија је морао сваког дана да донесе својој жени хладне воде са чесме у вршачком парку јер је она желела да је пије баш са тог извора

Стеријиној огромној трпеливости.

Стерија Поповић, који је једно време био начелник Министарства просвете српске владе и ударио темељ просвети и школству у Србији првим законом о јавној настави, а уз то још и оснивач данашње Српске академије наука и уметности, Народног музеја и Биб-

лиотеке у Београду, морао је сваког дана да са крчагом иде од своје куће до удаљене чесме у вршачком парку и доноси жени хладне воде јер је њена изричита жеља била да је пије баш са тог извора! Обично је пролазио кроз град увече и крчаг крио под црном пелерином да му се Вршчани не би смејали!

После његове смрти 26. фебруара 1856. године штедљива жена Јелена сахранила га је у гробу где је почивао њен први муж Јоаким! Тако на једној страни споменика пише да у гробу лежи Јоаким-Аћим Манојловић, а на другој — Јован Поповић! На тај начин је Јелена, долазећи на гробље, увек могла да о истом тро-

шку оплакује и првог и другог мужа!

Стерија је зазирао од цангризаве жене. Како је цео живот провео у родном Вршцу, у оно време учмалој паланци коју је духом далеко надвисивао, дане је углавном проводио повучено, опхрван патњом што у граду нема људи с којима може разговарати о књижевности и култури. Јединог саговорника нашао је у владисти Емилијану Кенгелцу код кога је проводио вечери. Но, поред жене Јелене тешко је било извући се из куће. Стерија се сналазио тако што је на свако женино питање где ће најчешће одговарао да га зове владика и тражи од њега неки савет! Пресветли Кенгелц био му је захвално друштво и због тога што је држао пробрана вина која је Стерија, као љубитељ добре капљице, необично волео.

ЗАБЛУДА ОКО ИМЕНА

Тешко је објаснити зашто је Стерија живео повучено а о његовом животу остало је мало писаних података. Ни дневника, ни сведочанства са временика! Тек из старих архива, или индиректно из уводника његових дела, анегдота и неких збивања у Вршцу, може се нешто сазнати.

Сигурно је да га је физички изглед веома погађао. Био је низак растом, и од рођења имао леву руку сасушену и проблема са левом страном тела. Вероватно се због тога клонио људи. У Вршцу је, колико-толико, налазио мир (и поред угледног положаја који је заузимао, напустио је Србију јер су појединци гледали на њега као на „Швабу“!), али је тај градић истовремено била и тескоба његовог духа.

Занимљиво је да се за живота потписивао на својим делима са Јован С. Поповић. Средње слово С, у ствари, је почетно слово имена његовог оца Стерије које многи сматрају књижевниковим крштеним именом што није тачно.

Споменик у Вршцу подигнут му је тек неколико деценија после смрти. Бисту је израдио и поклонио граду наш чувени вајар Ристо Стијовић, а постамент од белог мермера даривао архитекта Драгиша Брашован. Отварању су присуствовале многе угледне званице: књижевници Дејанка Максимовић, Вељко Петровић и Војислав Илић Млађи, глумца Раша Плаовић и други. Поред осталих говор је држао и — Бранислав Нушић. Комедиограф је говорио о комедиографу. Зар би то неко умео боље.

М. Т.

Михаило Марјанчевић: „Пијачни дан“

Снимио: Душан Јовановић

Лето 1977

ЈУН						
п	у	с	ч	п	с	н
		22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ЈУЛ						
п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АВГУСТ						
п	у	с	ч	п	с	н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

СЕПТЕМБАР						
п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
				4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22			

ПРЖА С ПЕРИФЕРИЈЕ

43678 BEE GEES: Alive

43680 SLADE: Cum on feel the noize

43682 FOCUS: Hocus pocus

43705 THE NEW SEEKERS: Goodbye is just another word

43721 DAVID CASSIDY: Daydreamer

43733 THE NEW SEEKERS: You wont find another

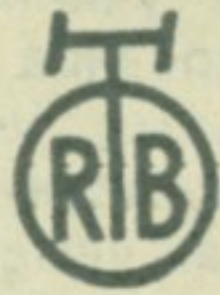
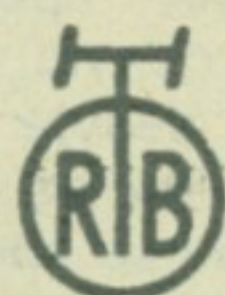
43735 LENA ZAVARONI: Ma! (Hes making eyes at me)

43771 BIL HELEY & THE COMETS: Rock around the

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК пружа својим читаоцима још једну изузетну могућност да дођу до квалитетних музичких остварења која су пренесена на грамофонске плоче. Звук фолклора свих наших народа и народности, композиције еминентних наших и страних композитора и певача забавне музике чине несвакидашњи доживљај. Имате прилику да, између осталих, чујете Лепу Лукић, Сафету Исковића, Шабана Шаулића... Корни групу, Бобу Стефановића, Јадранку Стојаковић... Би Џизс, Милву, Дејвида Кеси-дија...

Цене грамофонских плоча су врло популарне па је и то један од разлога да дискофили обогате своје дискотеке. Једна мала или сингл плоча, како је многи зову, кошта само 6,00 динара. Међутим, вредност наруџбенице не сме бити мања од 100 динара јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да поштом наредите наруџбеницу, поштом је на нашој адреси и плоче ваших љубимаца стићи ће вам кући.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ. ПОУЗЕЋЕМ!

43681 THE NEW SEEKERS: The pinaball wizard

43684 MILVA: Da tropo tempo

43685 DAWN: The yellow ribbon round the ole oak tree

43686 DAVID CASSIDY: am a clown

43688 DONY OSMOND: The twelfth of Never

43691 SHOCKING BLUE: Oh lord

43697 POP-TOPS: Happy, hippy, youppy song

43704 MAMMA LION: Give it every thing I got

43707 MIA MARTINI: Minnetto

43708 J. D.K. D.K.: Storia di periferia

43714 STATUS QUO: Caroline

43715 BARRY BLUE: Dancin

43724 SLADE: My friend Stan

43731 OSMONDS: The plan

43741 DEMIS ROUSSOS: Lost in a dream

43744 PETER ALEXANDER: Nuser taglishes brot ist die liebe

43746 MICHEL DELPCH: Les divorces

43748 NICOLETTA: La bande a Nico

43751 DRUPI: Vado, mia

43754 ANDY AND DAVID WILLIAMS: What's your name

43761 ROMULD: Celui qui reste celui qui s'en va

43764 BAY CITY ROLLERS: Shang-a-lang

43768 DAVID CASSIDY: Ji J didn't care

43770 BUCHMAN TURNER: Let it ride tramp

43774 JIM CROCE: From the film »The les American hero«

43776 RAY STEVENS: The Streak

43784 THE DRIFTERS: Kissin the Back Row of Movies

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29
НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наруџујем плоче под бројевима: _____

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

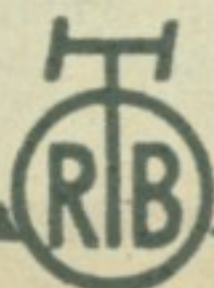
(Улица и број)

(Датум)

(Потпис, број и место изд. личне карте)

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду.

Наруџбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу.

БАРОК НА НАШЕМ ТЛУ

Крајем 16. века појавио се у Европи нови правац у уметности — барок. У архитектури, он је побуна против окамењеног ренесансног начина стварања, против његових строгих вертикала. Грађевине обогаћује нагомиланим украсима, бујним и неочениваним решењима, поненад фантастичним. По својим одликама савременицима се учинио крајње неукусним, претераним, чак презира достојним. Отуда се, по неким тумачењима, његов назив барок везује за шпанско-португалску реч «barrusco» којом се означава нераван камен, односно бисер мање вредности. Упркос отпору на који је наишао у почетку, барок је пуна два века суверено владао Европом. На нашем тлу прва барокна дела јављају се већ почетком 17. века у приморским градовима. Међутим, чини се да је најснажнији печат, бар када је о архитектури реч, овај правац оставио у континенталном делу земље и то у Словенији, Славонији и Војводини, што није нимало случајно. Седамнаести и осамнаести век су време када, после повлачења Турана из Далматинске загоре, Лике, Крбаве, Славоније и Срема, у ратом опустошеним градовима и селима долази до грозничаве грађевинске делатности: подиже се низ палата, двораца, летњиковаца, војних утврђења, црква и самостана. У знању барока настају и читаве урбане целине, од којих су неке, као оне у Варандину и Осијену, остале и до данас сачуване.

МАЈСТОР, НЕ УМЕТНИК — За Луку Мислеја, човек који је од 1701—1727. године водио једну од највећих и најугледнијих љубљанских радионица, кажу да је био клесарски мајстор а не уметник-вајар. Па ипак, под његовим длетом настало је неколико правих ремек-дела барокне уметности. Једно од њих је и монументални портал с ликовима гиганта на улазу у Сјемениште који је уз помоћ Анђела Поца извео 1714. године.

БИСЕРИ

ГРБ НА БУНАРУ — Године 1650. Петар Зрински почео је у Краљевици, на самом улазу у Бакарски залив, да гради утврђени дворца. У једном од његових дворишта, окруженом тремом с аркадама, налази се и врло леп барокни бунар на којем се до данас очувао грб породице Зринских.

ПОДИГНУТА НА РУШЕВИНАМА — У катастрофалном земљотресу који је 1667. године захватио Дубровник страдала је и једна од његових најлепших грађевина, стара романска базилика, право ремек-дело клесарске вештине. На његовим рушевинама, залагањем Дубровчанина Градића, започето је 1671. године са зидањем катедрале Велике Госпе у стилу римског барока. Изградња ове тробродне грађевине с куполом на пресеку подужног брода и трансепта, поверена је урбинском архитекти Буфалинију. Цркву је 1712. године довршио наш мајстор Илија Катичић. Забат и балустраде бочних фасада украшене су киповима светаца које је израдио познати корчулански мајстор Радица.

ПАЛАТА ВИЦКА БУЈОВИЋА — Приморски барок је, по неким тврђењима, свој врхунац достигао у Боки которској, посебно у Перасту, граду монументално грађених кућа богатих бродских капетана. Једна од најлепших капетанских кућа је двоспратна палата Вицка Бујовића коју је 1693. године добио од Венеције на дар. Зграду на чијој се главној фасади, окренутој према мору, налази истурени трем покривен аркадама и терасом, пројектовао је Италијан Ђовани Фонте.

ЦРКВА КАРЛОВАЧКИХ МИТРОПОЛИТА — Почетком 18. века барокна архитектура готово потпуно осваја и Војводину. Неретко, стари манастири и цркве расту по обронцима Фрушке горе руше се да би на њиховом месту биле подигнуте грађевине са свим одликама новог стила. У црквеној архитектури пуну победу барока у Војводини представља катедрала цркве грађена од 1758—1762. године у Сремским Карловцима. Подигао ју је митрополит Павле Ненадовић. Звоници су изведени према пројекту Захарија Орфелина.

Е КАПЕТАНСКЕ КУЋЕ

СВЕЧАНИ УЛАЗ — Појава барока у Београду везана је за долазак аустријских трупа у овај град. Наиме, када су 1717. године Аустријанци по други пут успели да потисну Турке из града на ушћу Саве и Дунава, настало је примирје које је трајало пуне 22 године. Дошљаци су га искористили да би подигли низ грађевина углавном фортификационог типа, или намењених војним потребама. Неке од њих страдале су у бурним временима која су настала. Један од до данас сачуваних споменика је и свечани улаз под Калемегданом, познат под именом Капија Евгенија Савојског, мада је саграђен у част аустријског цара Карла VI.

Текст и снимци:
М. Вујовић

ЖИТ-СТРАНА

ДУШКО ЛОКИН

ПЕСМА за ову недељу

Шеснаести фестивал забавних мелодија „Београдско пролеће“, одржан пре месец дана, потпуно се уклопио у наш фестивалски живот. Од шеснаест композиција, колико је изведено те суботње вечери у Великој дворани Дома синдиката, прелазну оцену заслужују само две или три. А осталима нека највећа похвала буде то што их нећемо ни помињати, а самим тим ни доносити о њима неки суд.

Мада је певачка екипа била веома добра, нисмо чули ниједну песму која би нам истог тренутка „ушла у уши“. Но, о томе сада више нема сврхе говорити. Констатовано да је „Београдско пролеће“ било на прошло уз напомену да, по оценама многих, најбоља фестивалска песма „Злато моје“ Александра Кораћа коју је интерпретирао Џо Марачић није добила ниједну награду. Композиција Ђорђа Новковића „Кад порастеш“ у извођењу Душка Локина, која је добила прву награду публике, често се може чути на радио програмима што представља веће признање од победе у изузетно слабој конкуренцији. Успеху ове песме свакако је допринео и сам певач Душко Локин који је последњих година успео да се пробије међу прве домаће певаче и да ту, с неколико лепих фестивалских победа и остане.

Душко Локин, Задранин по рођењу, данас има 34 године и музиком се бави од 1969. године када је први пут наступао у једној ТВ емисији о Задру. Одмах затим снима прву плочу с композицијом „Драга Марија“. Његов први велики успех је победа на Фестивалу забавне музике Загреб 74. када је тријумфовао песмом „Ријечи помирења“. За своје хитове добио је велик број сребрних и златних плоча.

PESME IZ TV SERIJE

Na slovo, na slovo

HA СЛОВО, HA СЛОВО

У издању Продукције грамофонских плоча Радио-Телевизије Београд недавно се појавила једна ЛП плоча која ће обрадовати најмлађе читаоце нашег листа. То је плоча „На слово, на слово“ с најпопуларнијим музичким нумерама из истоимене дечије серије. После дуге времена малишани ће поново чути свакако омиљену песмицу „Успаванка за Аћима“, затим „Песму за слово М“, па „Све је пошло наопачке“, „Играјмо се НА СЛОВО НА СЛОВО“ и многе друге које су, можда, већ и заборавили. Интерпретатори ових мелодија су Мића Татић, Лола Новаковић, Властимир Ђуза Стојиљковић и ансамбл ЕХО.

КАД ПОРАСТЕШ

Музика и текст: Ђорђе Новковић
Изводи: Душко Локин

Сањам те цвијеће како береш
а коса дуга по лицу ти пала,
видим те писма како пишеш
док киша пада,
сањам те, птицо мала.

Гледам те драге моје очи
како ме зову како се смију.
Знам једном мора све то проћи
та дуга чежња, ноћи што се
бдију.

Кад порастеш, душо моја,
кад процвџеташ, ружо моја,
вратит ћу се једног дана ту,
само ти си у мом сну.

Гледам те драге моје очи,
како ме зову како се смију.
Знам једном мора све то проћи
та дуга чежња, ноћи што се
бдију.

Кад порастеш, душо моја,
кад процвџеташ, ружо моја,
вратит ћу се једног дана ту,
само ти си у мом сну.

ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. ЈАСМИНА — Про арте — ЈУГОТОН
2. БЕЗ РАСТАНКА СУЗА НЕМА — Мишо Ковач — SUZY
3. БИЋЕШ МОЈА — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
4. МОЈА СРЕЋО, МОЈА ТУГО — Саша Алес — ДИСКОС
5. У ЈЕДНИМ ПЛАВИМ ОЧИМА — Indexi — ДИСКОТОН
6. ПРВИ СНЕГ — Сунцокрет — РТВ ЉУБЉАНА
7. КАД ПОРАСТЕШ — Душко Локин — ПГП РТБ
8. ТВОЈА МАШИНА — Срђан Марјановић — ЈУГОТОН
9. НОВИ ШТОС — Cod — ЈУГОТОН
10. НЕЋУ ТО ПРОЛЕЋЕ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. ROCKARIA — E.L.O. — РТВ ЉУБЉАНА
2. HEY, MR DREAM-MAKER — Cliff Richard — ЈУГОТОН
3. WILDFLOWER — Paul Anka — РТВ ЉУБЉАНА
4. BEAUTIFUL NOISE — Neil Diamond — SUZY
5. MONEY MONEY, MONEY — Abba — ПГП РТБ
6. BLUEBERRY HILL — Fats Domino — РТВ ЉУБЉАНА
7. KNOWING ME, KNOWING YOU — Abba — ПГП РТБ
8. WASTED WORDS — Allman Brothers — ПГП РТБ
9. MISSISSIPPI — Pussycat — ЈУГОТОН
10. GOOD VIBRATION — Beach Boys — ЈУГОТОН

3. Аргентина

1. PORQUE TE VAS — Jeanette
2. MI PROMESA — Pomada
3. ESCLAVO Y AMO — Los Mensajeros
4. EL AMOR DUELE — Nazareth
5. EN ESTE MOMENTO Y A ESTAS HORAS — Mario Echeverria
6. ME QUEDA EN EL BAR — Iracundos
7. ZAMBA PARA OLVIDARTE — Daniel Toro
8. DOS COSAS — Los Tericolas
9. NO SE TE AMO O SI TE AME — Sergio Denis
10. TEMA DE S.W.A.T. — Rhythm Heritage

НАГРАДЕ

БИРАТЕ САМИ

ШАЉУ СЕ ПОВРАТНОМ ПОШТОМ

ДРАГИ ПРИЈАТЕЉУ!

„Пионир“ — Индустрија чоколаде, бомбона и пецива из Суботице, организује награду за потрошаче чоколадираних штангли.

Учешће у наградној игри је веома једноставно!

Потребно је да се празни омоти чоколадираних штангли: кестен десерта, кокос десерта, „цица-маца“ десерта и „пера детлић“ десерта пошаљу на адресу „Пионир“-а.

НАША НАГРАДНА ИГРА НЕМА ИЗВЛАЧЕЊА!

НАГРАДЕ БИРАТЕ САМИ јер, без обзира колико омотница пошаљете, добијате одговарајућу награду!

— **ЗА ЈЕДНУ ОМОТНИЦУ** — две налепнице (ливени бомбон и „мали ојачар“)

— **ЗА ТРИ ОМОТНИЦЕ** — четири налепнице (ливени бомбон, кокос десерт, кестен десерт и „мали ојачар“)

— **ЗА ПЕТ ОМОТНИЦА** — две налепнице и значку (ливени бомбон, „мали ојачар“, значку „цица-маца“ и „змаја“ са купоном од 10 поена)

— **ЗА ДЕСЕТ ОМОТНИЦА** — три налепнице (ливени бомбон, „цица-маца“, „мали ојачар“), значку ојачара и летелицу Пионир 1 са купоном од 20 поена

— **ЗА ДВАДЕСЕТ ОМОТНИЦА** — три налепнице (ливени бомбон, пера детлић и летелицу Пионир 2 са купоном од 50 поена)

СВАКИ УЧЕСНИК КОЈИ ПОШАЉЕ БАР ПЕТ ОМОТНИЦА, ДОВИЈА КУПОН СА 10 ПОЕНА СА КОЈИМ ЊЕГОВА ШКОЛА МОЖЕ У-

ЧЕСТВОВАТИ У НАГРАДНОЈ ИГРИ! НАГРАДЕ ЗА ШКОЛУ СУ ВЕОМА ЗАНИМЉИВЕ!

Купоне треба предати наставнику ОТО који ће их сакупити и све заједно послати на адресу „Пионир“ до 30. јуна 1977!

ПРВА НАГРАДА: опрема радионице за обраду дрвета у вредности од 50.000 динара!

ДРУГА НАГРАДА: опрема за фото-лабораторију у вредности од 15.000 динара!

ТРЕЋА НАГРАДА: опрема за хемијски кабинет у вредности од 15.000 динара!

ДЕСЕТ ЧЕТВРТИХ НАГРАДА: библиотеке у вредности од по 10.000 динара!

ДЕСЕТ ПЕТИХ НАГРАДА: mopеди „Томос-Партизан“ у вредности од

по 5.000 динара!

После 1. јула 1977. године, комисијски ће се установити редослед школе које су послале највећи број купона. Додељивање награда ће се обавити после 15. септембра, у другом делу наше наградне игре!

ПОРЕД ТОГА, СВАКА ШКОЛА КОЈА НАС ОБАВЕСТИ ДА ЈЕ САКУПИЛА 3.000 ПОЕНА, СТИЧЕ ПРАВО ДА ЈЕ ПОСЕТИ „ПИОНИРОВА“ ЕКИПА СА ОЈАЧАРЕМ НА ЧЕЛУ!

Та посета ће свакако бити занимљива, с обзиром да ће је предводити ојачар, да ће бити приказани цртани филмови и филмови о „Пиониру“. Делиће се и обавезни узорци!

Примите пуно поздрава
ВАШ ОЈАЧАР

ИНДУСТРИЈА ЧОКОЛАДЕ БОМБОНА И ПЕЦИВА СУБОТИЦА

НАПРАВИТЕ САМИ

ОТИРАЧ

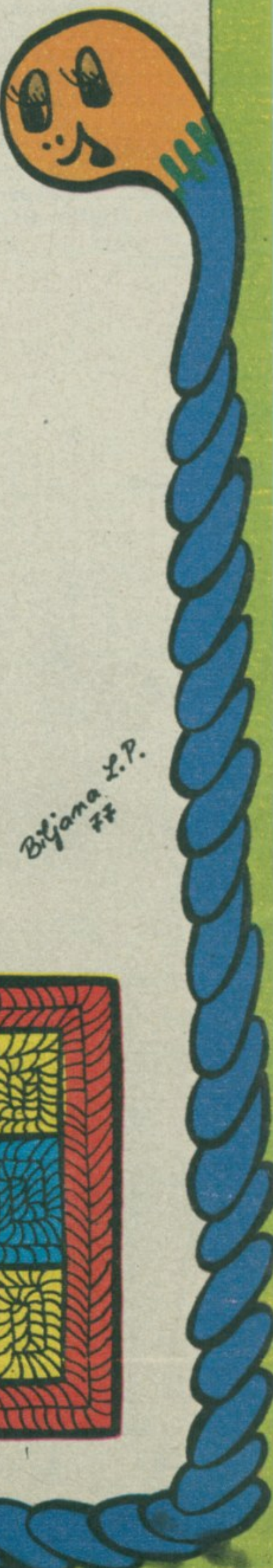
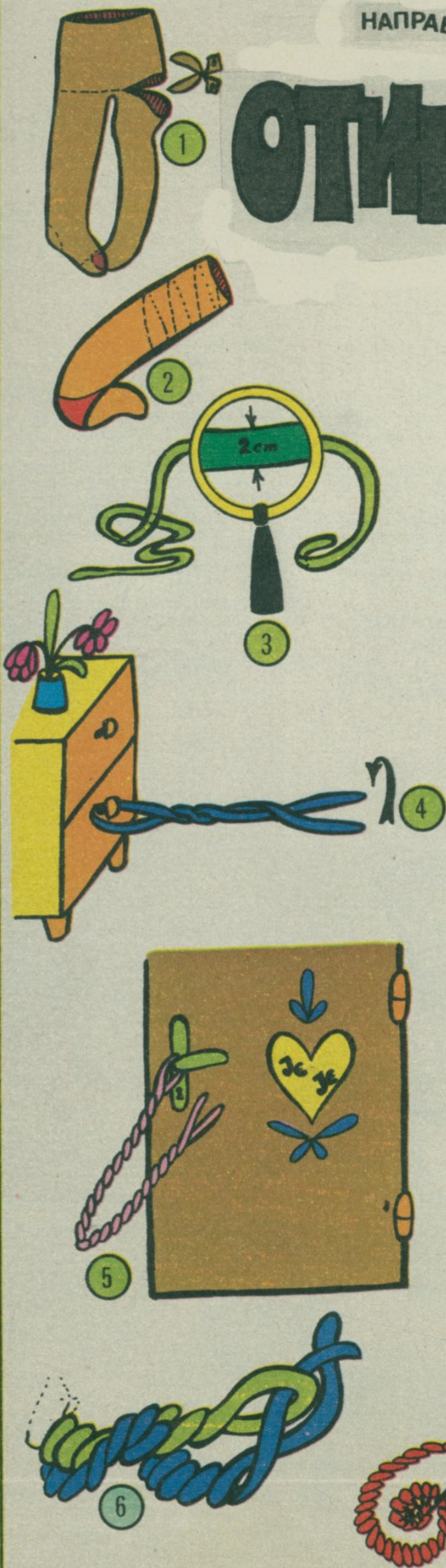
Ево једне једноставне али корисне идеје. Сигурно у кући имате старе, поцепане најлон чарапе или „хулахопке“. Уместо да их баците, покушајте да од њих направите леп отирач за ципеле. Ако су чарапе разних боја, отирач ће бити лепши.

„Хулахопке“ исеците тако да одвојите чарапе (сл. 1), а затим све делове исеците на дуге траке (сл. 2), ширине 2 до 3 см (сл. 3). Од ових трака добићете гајтане тако што ћете средину траке закачити за кваку или дршку ормара и увртати крајеве (сл. 4). Кад траку чврсто уврнете, преса-вијте је напола и — гајтан

је готов (сл. 5). Да се гајтан не би отпрео, вежите крајеве у чвор кроз омчу почетка (сл. 6). Гајтан ушивајте најлон концем у облик који желите. На сл. 7 види се како се почиње круг и квадрат.

Од једних хула-хоп чарапа добијају се три гајтана (2 чарапе и „гаћице“). Круг направљен од сва три гајтана полупречника је око 7 см, а страница квадрата је око 14 см.

На сл. 8 видите наша два предлога како изгледа једнобојни и шарени отирач. Али, препуштамо вашој машти да направите још лепши и оригиналнији.

Бјелана Л.П.
77

Призор као из неког научно-фантастичног филма: блистави зидови од плексигласа, командна табла са разнобојним, светлећим диркама, испреплетане жице које воде ка компјутеру што непрекидно зуји. Иза свега тога, у стакленој прегради, седи млада женка шимпанза и уз помоћ дирки „разговара“ с човеком у суседној соби.

Није посреди никакав филм маштовитог режисера већ експеримент четрдесет шестогодишњег научника Диана Римбоа који треба да покаже степен способности свесног комуницирања животиња. Лана, како се мајмуница зове, не само што разуме говор већ га и свесно примењује што се до сада сматрало искључивом привилегијом људи.

Тиме, голицај Лану!

Кад се зажели нечег, Лана једноставно приђе компјутеру и притисне одређене дирке: одмах потом осветле се мали екрани са тајан-

ственим знацима налик на хијероглифе од којих сваки значи по једну реч:

— Молим, Тим дај сок у аутомат — написала је једном Лана и Тим је пожурио да јој са сличног командног уређаја пошаље поруку да је сок у аутомату. Али, убрзо се на екрану појавила реченица:

— Нема сок у аутомат. И заиста, кад је Тим погледао у отвор аутомата, видео је да је празан.

Посркавши сок кроз сламчицу Лана се вратила својим диркама.

— Молим, Тим, уђи.

Пошто је притиснуо дирку „да“, Тим је отворио стаклена врата која спајају две собе и Лана га је истог тренутка повукла према командном уређају. Хитро је притиснула дирке које су значиле: (На Ланином „језику“, названом јеркијски, према цен-

тру на којем се експеримент врши).

— ?Тим голицај Лана. (ти знакови интерпункције стоје на почетку реченице).

Тим је испружио руку према дирки „не“, на шта га је Лана, нимало нежно, зграбила за прст и притиснула га на дирку „да“.

Споразумевање бојама

На идеју о овом експерименту Диан Римбо је дошао 1970. године. Тада је радио као психолог у Јеркис центру у Атланти (данас води катедру за психологију на Универзитету) и бавио се истраживањем способности учења човеколиких мајмуна. Био је уверен да имају високо развијену способност комуницирања и да могу да се споразумевају мимиком, кретањима и гласовима, не само међу собом већ и с људима. Наравно, били су му познати покушаји неких научника да науче мајму-

не да говоре и њихово сазнање да је то немогуће, јер су говорни органи ових животиња сасвим друкчије развијени од човекових. Исто тако, био је упознат и са експериментом брачног пара Гарднер који је успео да женку шимпанзе, по имену Ваши, научи употреби знакова за споразумевање глувонемих.

Ваши је знала да тражи да једе, пије воду, да јој се прави друштво у игри. Али, било је много научника који су сматрали да способност прављења одређених гестова и покрета не значи уједно и разумевање тог „говора“. Римбо је одлучио да распрши њихове сумње. Веровао је да би могао да се начини уређај којим би управљао компјутер, а који би послужио као веза између човека и мајмуна. У помоћ му је притекао колега Херолд Варнер који се прихватио конструисања једног таквог уређаја.

Психоллингвист Ернст фон Гласерсфелд и његов коле-

ЕКСПЕРИМЕНТИ КОЈЕ ВРШИ ГРУПА НАУЧНИКА У АМЕРИЧКОМ ГРАДУ АТЛАНТИ ОЗБИЉНО СУ УЗДРМАЛИ ТЕОРИЈУ ДА ЈЕ КОМУНИЦИРАЊЕ ГОВОРМ ИСКЉУЧИВО ПРИВИЛЕГИЈА ЉУДИ.

га Пјер Писани, стручњак за обраду података, успели су да саставе говор заснован на 9 основних знакова (круг, квадрат, таласаста линија...) Сваки знак представљао је једну реч. Комбинујући само 4 знака саставили су око 255 речисимбола. Значајну улогу у том говору имају и боје: тако црвена означава јело и пиће, љубичаста друштво људи...

За експеримент је одабрана Лана, двогодишња женка шимпанза, сасвим просечних способности.

Чим је у фебруару 1972. године донесена у свој нови дом са провидним стакленим зидовима, један од Римбоових сарадника, Тим Гил, почео је да јој показује да се знаци осветљавају сваки пут кад се притисне дирка. По природи радознала, Лана је одмах почела да притиска тастатуру, у почетку без икаквог реда. Али, убрзо је сазнала да свака дирка има неко значење. Тако је, рецимо, увек кад би притиснула дирку M&M из аутомата испадала њена омиљена бомбона.

Запрепашћени учитељи

Није прошло дуго а Лана је морала да научи још нешто: аутомат не би реаговао уколико она, пре него што изрази неку жељу, не притисне дирку „молим“. Недељу дана касније бомбону је добила само онда кад је притисла дирку „Молим M&M“.

Временом, Лана не само што је научила многе нове речи већ је била у стању да сама обликује читаве реченице. Бомбону је сада добијала једино ако би „рекла“: „Молим, аутомату, дај M&M“.

Да би се искључила могућност да Лана доскочи својим учитељима тако што ће запамтити положај одређених дирки, оне су свакодневно мењане. Међутим, Лану то није ни најмање збуњивало. Управо тада Тим је приметио једну необичну ствар: његова штићеница би се увек кад притисне дирку, загледала у екран. Уочивши не-

ку грешку притиснула би дирку која значи тачку и тиме активирала електронско искључивање које ослобађа тастатуру за нови покушај.

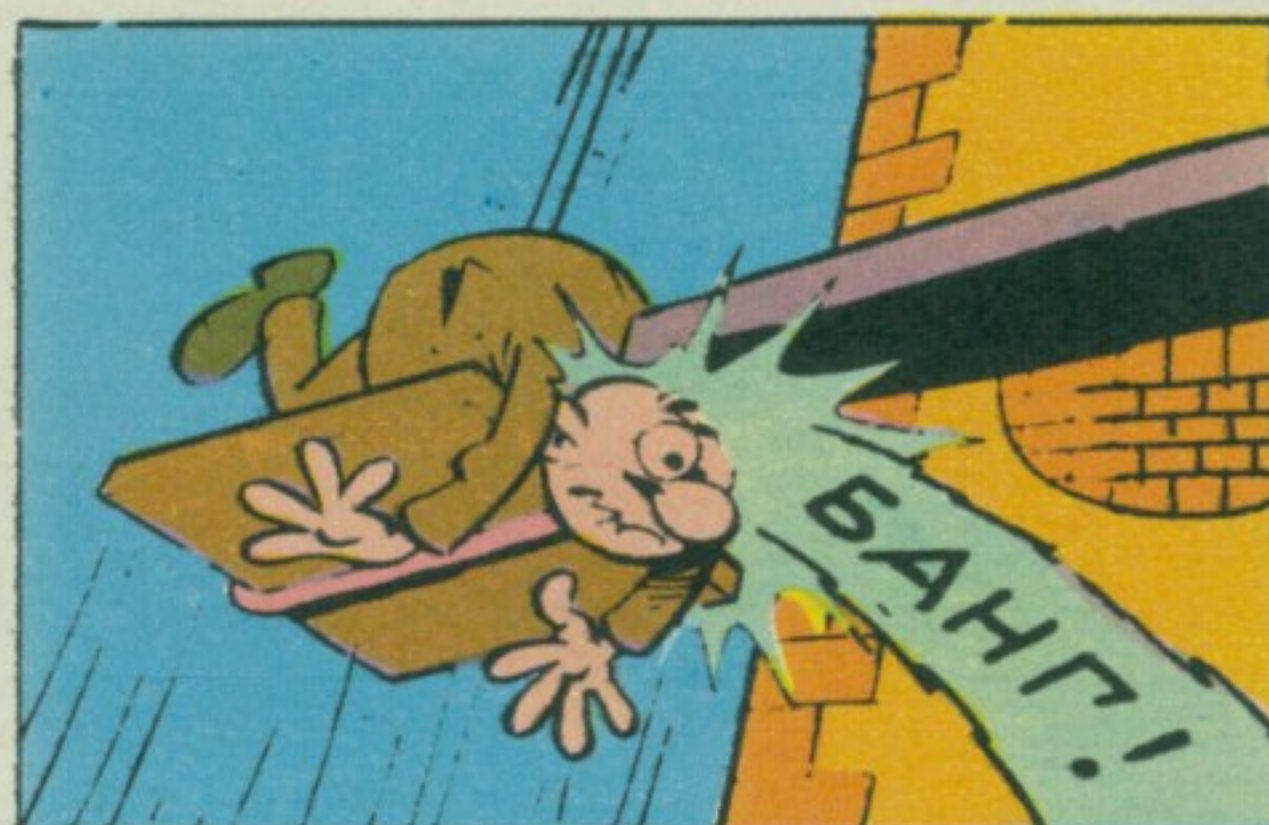
„То је Ланино сопствено откриће“, предочава Римбо. „Понекад учини нешто што нас заиста запрепасти. Тако је, на пример, Тим једном пио сок од поморанџе. И Лана је желела тај сок, али ни једна од њених дирки није значила реч „поморанџа“. Лана, која добро разликује боје и познаје реч „јабука“, брзо се снашла. Откуцала је: „молим, Тим, дај јабука наранџаста боја“.

Неколико дана касније приредила нам је ново изненађење. Тим јој је показао кутију с бомбонама. „Кутија“ је била нова реч и требало је да је научи тог дана. Радознала као и увек, притискала је дугмад која су значила „лонџи“, „посуда“, покушавајући да открије шта представља тај нови предмет. Кад јој то није пошло за руком, откуцала је: Тим, дај Лана име од тога“. Запрепашћени Тим јој је одговорио: „Кутија име од тога“. До тог тренутка ником ни на памет није падало да ће Лана бити у стању да постави једно овакво питање.

Римбо је био пресрећан јер то је управо и покушавао да докаже: да су неке животињске врсте способне за свесно комуницирање с људима.

Експерименти у Јеркис центру у Атланти треба да помогну решавању проблема комуницирања ментално заостале и глувонеме деце. Сматра се да би уз помоћ сличних уређаја и њима било омогућено да говоре, додуше, језиком светлећих знакова и једноставних дирки. Овај језик био би од посебне користи ментално заосталој деци која у говорном језику већ при изговарању следеће речи заборављају ону која јој је претходила.

ГЛ-ГЛ-ГЛ-ГЛ!

ГЛАВУ ГОРЕ!
НИЈЕ ТО
НИШТА!

ШЕФ ЈЕ ОТИШАО...
ПОДИЈИ ЋУ
ТАБЛУ...

КАЖУ ДА СЕ МАГАРЦИ ДОБРО
ПРОДАЈУ! БАШ МЕ ИНТЕРЕСУЈЕ
КОЛ'КО ЋУ ДОБИТИ ЗА ОВОГ МОГ!

НЕБЕСА!

ШТА?
ОПЕТ ТИ!

СИТ САМ ТВОЈИХ
ЛУДОРИЈА!

ПРАС!

А...АААА!

ООООООХ!

КЛОНК!

АЈ! МОЈИ
БУБРЕЗИ!

ДОНЕЋУ
УЋЕ ЗА
МАСАЖУ!

НЕБЕСА!
МА...
МАГАРАЦ!

ВЕЋ СТЕ СЕ
ВРАТИЛИ?

КЛОНК!
КЛОНК!
КЛОНК!

УХ! ЕВО ОВДЕ...
ШТО БОЛИ!

АААААХ!

ГО... ГОСПОДИНЕ!
КАКО СТЕ УСПЕЛИ
ДА СЕ ОКАЧИТЕ
НА ЛУСТЕР?

ДИ-ДИРЕКТОРЕ...
ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ
ЈЕДНОГ МА-
ГАРЦА?

ДА! ГРРР!
ДА ВАМ
НИЈЕ МО-
ЖДА РОЂАК?

ДРЖ'ТЕ ИХ!
УКРАЛИ СУ МИ
МАГАРЦА!

СТАНИ-
ТЕ!

ЕВО ВАМ
МАСАЖЕ!

ЗА СВЕ ЈЕ
КРИВ ОВАЈ
МАГАРАЦ!

КО?
ОН ИЛИ
ЈА?

ГЛЕ, ДИША ЈУРИ
ШЕФА! НЕЋЕ ГА
УХВАТИТИ НИ ЗА
СТО ГОДИНА!

ТАЈНА

ОСЕЋАО ЈЕ ОКО СЕБЕ ЗИД ЋУТАЊА. КАКО ОНДА ДА ПИШЕ РЕПОРТАЖЕ ЗБОГ КОЈИХ ЈЕ И ДОШАО НА МЕСЕЦ?

Хенри Купер је провео на Месецу готово две недеље пре него што је открио да нешто није у реду. Прво је то била само неодређена сумња, нешто као предосећање, али је из дана у дан постајао све сигурнији да ту нешто има.

Ово му је био други боравак на Месецу. Дошао је на предлог Вационске администрације Уједињених нација (ВАУН), да би писао извештаје и репортаже. Пренасељени свет је тражио нове школе, друмове и подморске флоте и протествовао је што се толике милијарде бацају на вационска истраживања. Требало је оживети интересовање за свемир, иначе од кредита неће бити ништа. Управо је то био Куперов задатак.

Дакле, отпутовао је на Месец. Мада то више није имало драж новине, ипак га је привлачио овај тајанствени свет. Постојала су на њему модерна насеља под куполама, али на пушкомет од њих пружала се пустош... пустош и неизвесност. Да, Месец ће још задуго распаљивати људску машту.

Неки делови Месеца били су, наравно, добро познати. Купер је видео светлцуцави метални стуб са плочом на којој је писало на сва три званична језика Земље:

На ово место је
14. септембра 1959.
пао први предмет
човеком руком начињен.

Посетио је и место где су се, 20. јула 1969, искрцали први људи. Али, све је то припадало давној прошлости. Оно што га је сада бринуло била је будућност.

Када се спустио на космодром који је носио Архимедово име, дочекао га је лично шеф Месечеве администрације и показао велико интересовање за његове планове. Наравно, обезбедио му је све: возило, смештај и водича. Могао је да иде куд хоће, да тражи да му покажу што зажели. Па ипак, имао је утисак да нешто крију од њега. Није знао зашто, али био је решен да открије ту тајну.

Подигао је телефонску слушалицу у рекао:

— Централа? Молим вас, дајте ми полицијску дирекцију. Желим да говорим са главним инспектором.

Уским сџазама

Нема сумње, Чандра Кумарасвами је имао униформу, али Купер га никада није видео у њој. Сређени су се, као што су се договорили, на улазу у мали парк којим се Плато Сити поносио. У ово јутро вештачког дана од 24 часа, парк је био готово пуст и могли су да разговарају без бојазни да ће их неко прекинути.

Док су ходали уским стазама, причали су о старим временима,

о заједничким пријатељима са универзитета, о најновијем развоју интерпланетарне политике. Били су дошли до средине парка, тачно испод центра плаво обојене куполе, кад је Купер најзад прешао на ствар:

— Ти си, Чандра, добро обавештен о свему што се догађа на Месецу. Такође знаш да сам ја овде да бих написао серију чланака и репортажа за ВАУН, које ћу, надам се, издати као књигу кад се вратим на Земљу. Дакле, зашто сви овде покушавају да нешто сакрију од мене? Каква је то тајна коју ја не бих смео да знам?

Није вредело пожуривати Чандру. Увек би добро размислио пре него што одговори, а поготову на овакво питање.

— На кога то мислиш кад кажеш „сви овде“? — упита.

— Ти се не можеш досетити? Главни инспектор одмахну главом.

— Апсолутно не.

Куперу је било јасно да говори истину. Чандра је био у стању да ћути, али не и да лаже.

— Бојао сам се да ћеш ми то рећи. У реду. Ако не знаш више од мене, ево јединог трага који имам... и то ме баш плаши. Људи из Научно-медицинског центра управо ме избегавају.

— Хмм... — одговори Чандра, извадивши лулу из уста и гледајући је замишљено.

— Је ли то све што имаш да кажеш?

— Ниси ми дао довољно материјала да бих могао од нечег да почнем. Сети се: ја сам само полицајац. Мени недостаје твоја новинарска машта.

— Све што имам да ти кажем јесте то што неко заузима виши положај у том центру, утолико је хладнији према мени. Прошли пут кад сам био овде, ти исти људи су били веома срдачни и испричали су ми много занимљивих ствари. А сада не успевам ни да видим директора. Или је заузет, или се налази на другој страни Месеца... Какав је он човек?

— Доктор Хестингс? Па, прилич

да је нашим микробима било потребно више милиона година да би се прилагодили нашем организму. Али, увек сам се питао да ли је то тачно. Претпоставимо да се неки вационски брод врати с Марса носећи заразу... и да лекари не успеју да ту заразу савладају.

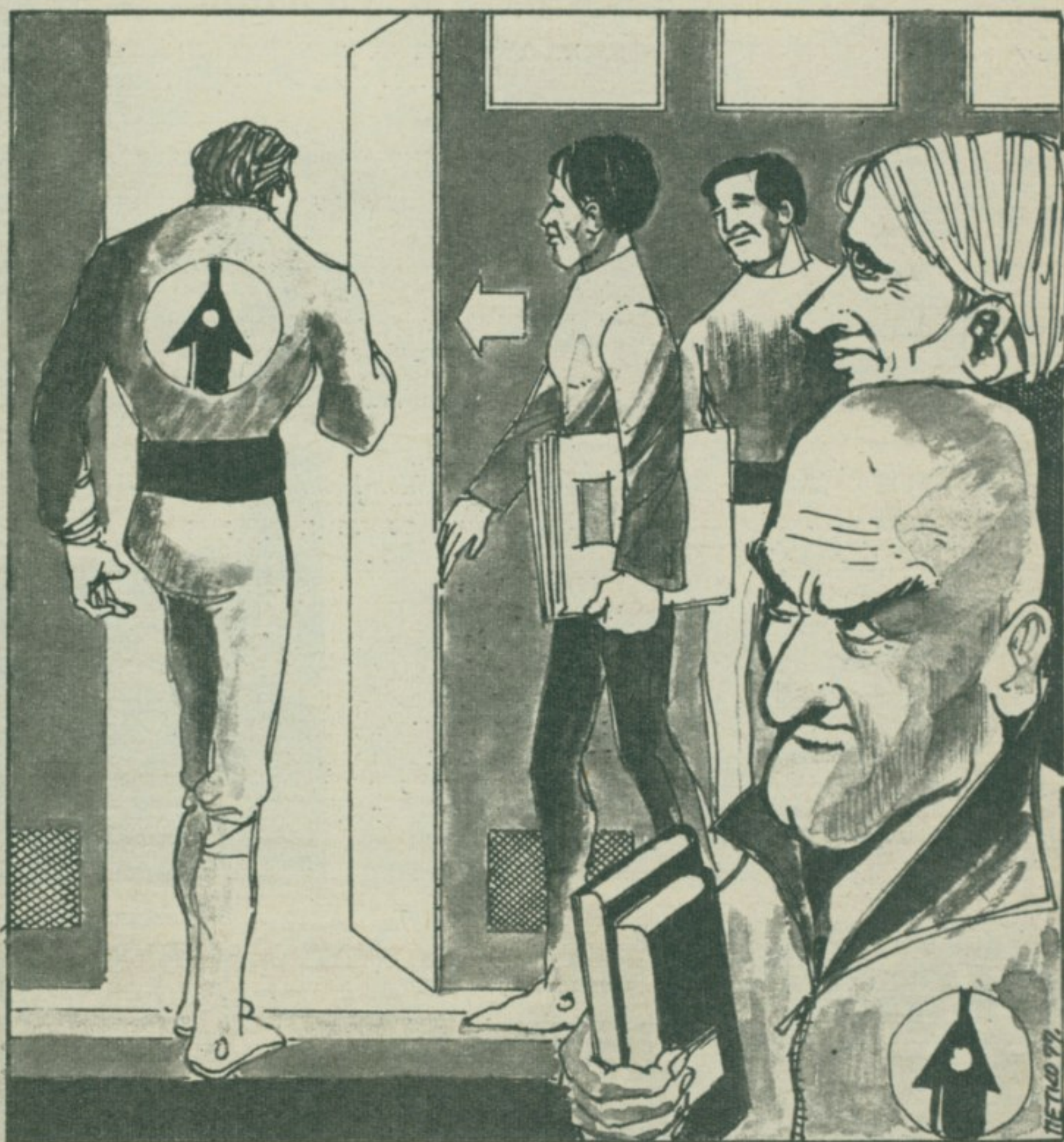
— Покушаћу да то испитам — рече Чандра после дужег ћутања. — То се не допада ни мени, јер постоји једна појединост коју ти можда не знаш. Прошлог месеца су забележена три случаја нервног слома међу особљем Научно-медицинског центра, а то је, признаћеш, доста необично.

Погледао је часовник, а затим вештачко небо, које је изгледало далеко мада се простирало само седамдесет метара изнад њихових глава.

— Хајдемо — рече Чандра. — Јутарња киша ће почети да пада за пет минута.

Чекали су их

Позив је дошао две недеље касније, усред ноћи, праве Месечеве ноћи. Но, према времену Плато Ситија било је недељно јутро.

но незгодан. Веома способан научник, али није лако радити с њим.

— Шта то покушава да сакрије од мене?

— Не знам, али претпостављам да имаш интересантне теорије о томе.

— Рећи ћу ти. Помишљао сам на наркотику или на политичку конспирацију, али то сам одбацио. Оно на шта сада мислим испуњава ме ужасним страхом.

Чандрине обрве се извише у немим знацима питања.

— Казаћу ти чега се бојим — рече Купер. — Интерпланетарне епидемије.

— Мислио сам да је то немогуће.

— Да. И ја сам у своје време писао да облици живота на другим планетама имају хемијски састав толико друкчији од нашег да не могу реаговати слично нама и

— Хенри! Ја сам, Чандра. Можеш ли доћи за пола сата до капије број 5?

Ту смо, помислио је Купер. Заказивање састанка код капије број 5 значило је да ће изићи из куполе. Чандра је открио нешто.

Одмах се спремио и кренуо. Његов пријатељ је већ био тамо. Због возача нису могли да разговарају док су се возилом — гусеничарем удаљавали од насеља. Земља, сасвим ниско према јуту, показивала је готово пун круг и бацала плаво-зелену светлост на пусти Месечев пејзаж.

Мало касније, возило скрену с главног друма и пође једва видљивом стазом. Десет минута касније, Купер угледа куполу подигнуту на високом, стеновитом постољу. Једно возило са знаком Црвеног крста било је паркирано крај улаза.

ЧИТАШ

Здраво!

ИМАШ ПРАВО!

Очигледно, чекали су их, јер неко изнутра одмах поче да маневрише широком пластичном цеви која је омогућавала улазак кроз херметичку капију. Пола минута касније, били су под куполом.

Онај што је маневрисао капијом повео их је ходницима према средишту куполе. Пролазили су поред лабораторија, научних инструмената, рачунара... Све је било савршено нормално и све пусто у ово недељно јутро.

Најзад их њихов водич уведе у једну велику кружну просторију и затвори без шума врата за њима.

чињенице да хрчак живи само од две до, највише, четири године. А овде имамо и таквих који су доживели и десет.

Завладало је ћутање. Најзад Купер промрмља:

— Господе! Пронашли сте начин да продужите живот!

— Не — одврати Хестингс. — Нисмо га пронашли ми. Дао нам га је Месец, као што смо и могли очекивати да смо били у стању да гледамо даље од свога носа.

Изгледа да је био пребродо кризу. Поново се осећао као научник који је опчињен открићем,

То је био мали зоолошки врт. Свуда око њих били су кавези, акваријуми и стаклени сандуци, а у њима богат избор земаљске флоре и фауне. У средишту собе стајао је један човек и чекао их. Био је омален, седе косе и веома забринута лица.

— Докторе Хестингсе — рече Чандра — представљам вам Хенрија Купера. — А онда, окренувши се према Куперу, додаде: — Убедио сам доктора Хестингса да има само један начин да те умири, а тај је да ти каже све.

— Да будем искрен — рече Хестингс — мислим да ми је то сада свеједно. — Његов глас је био несигуран и Купер помисли: „До ђавола, у изгледу је још један нервни слом!“

(Не)обичан хрчак

Научник није губио време на формалности; није им чак пружио руку. Пошао је према једном кавезу, извадио из њега лоптицу од крзна и показао је Куперу.

— Знате ли шта је ово? — упитао је суво.

— Знам. То је сиријски или златни хрчак.

— Да — рече Хестингс. — Сасвим обичан хрчак, сем што овај има пет година... као и сви остали који су с њим у кавезу.

— У реду. Шта ту има чудно?

— Па, ништа... сем безначајне

без обзира на то какве ће оно последице имати.

— На Земљи — настави Хестингс — проводимо цео живот у борби са силом теже. У тој борби се троше наши мишићи, деформише желудац. За 70 година, колико тона крви срце мора да подигне на висину од ко зна колико километара? И сав овај напор, сав овај притисак, на Месецу је сведен на шестину. Човек који на Земљи има 90 килограма, овде је тајак само 15.

— Разумем — рече Купер дрхтавим гласом. — Десет година овог хрчка... колико је то човекових година?

— Није то тако просто — одговори Хестингс. — До пре месец дана нисмо били сигурни, али сад знамо тачно: на Месецу ће човеков век износити бар 200 година.

— И ви сте хтели да то задржите у тајности?

— Глупаче! Зар не схватате?

— Смирите се, докторе! — умеша се Чандра.

Хестингс је уложио заиста огроман напор воље. Кад је поново почео да говори, глас му је одисао таквим леденим миром да се Купер стресао.

— Помислите на оне тамо — рече, показујући према далекој Земљи. — Данас их има више од осам милијарди. Напунили су све континенте а сада насељавају морско дно. А овде... сто хиљада нас у једном готово празном свету, али то је свет у којем је тешко опстати у сваком погледу. Овде ни човек са коефицијентом интелигенције 150 не може наћи посао. А сада откривамо да можемо живети 200 година! Замислите каква ће бити реакција на ту вест... Сада је то ваш проблем, господине новинару. То сте хтели, и ето вам! Реците ми, молим вас, јер сам радознао: како мислите да им дате ту вест?

Чекао је и чекао. Купер је отворио уста, а онда их је поново затворио, неспособан да смисли било какав одговор.

У најудаљенијем углу просторије, један мајмун поче да цвили...

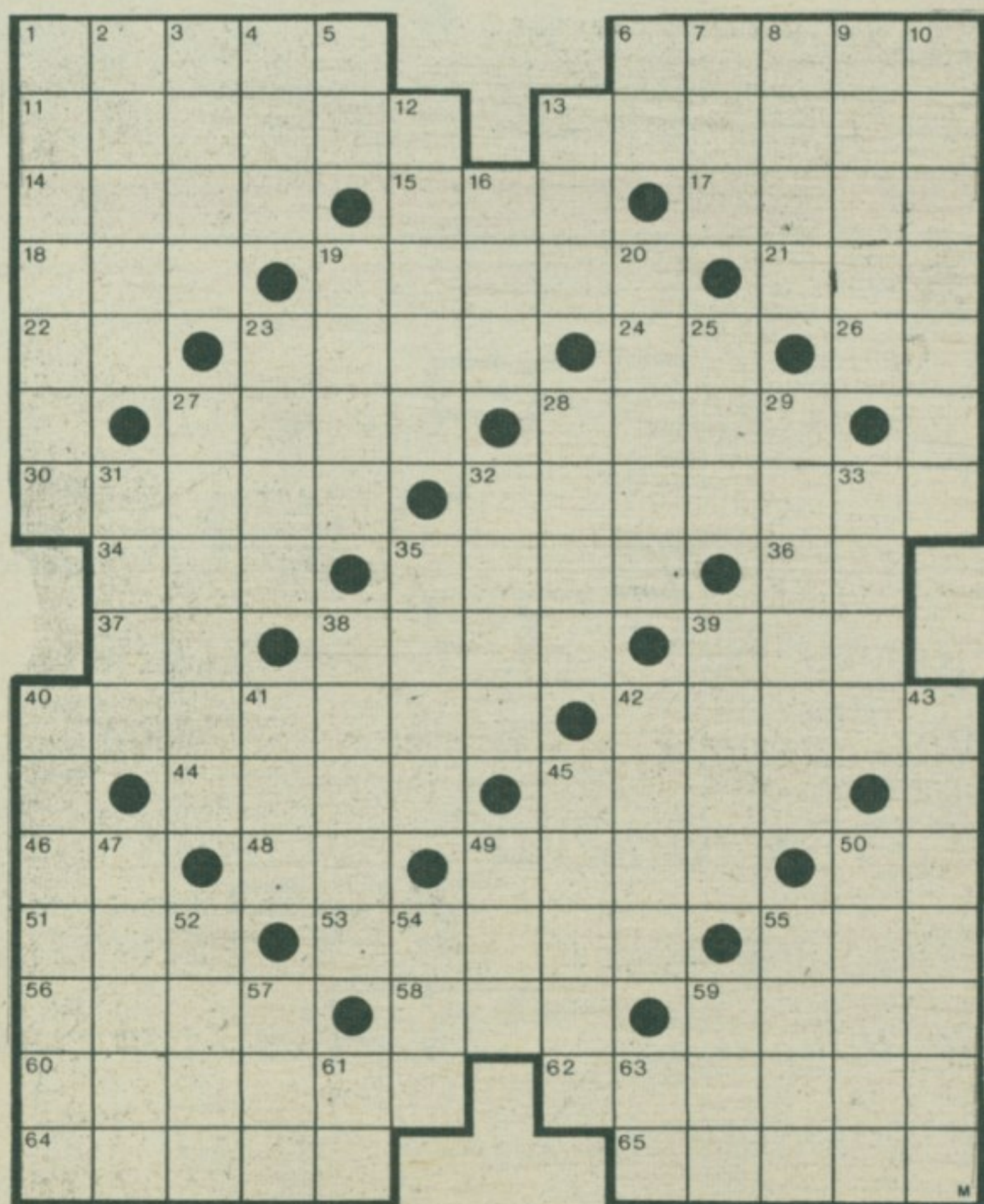
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Коњ, 6) сидро, 11) главни град Јерменије, 13) луг, шумица, 14) позната рок-певачица Тарнер, 15) друге, остале, 17) личност из приповетке Лазе Лазаревића, 18) света (турц.), 19) тупи део секире, 21) лопов, 22) египатско божанство, 23) веран, 24) ауто-ознака за Макарску, 26) показна заменица, 27) посиљен, 28) рибарски најлон, 30) скуп или група лица која воде неку акцију или врше одређени задатак, 32) сједињавање, састављање, 34) река на Косову, 35) списи, 36) скраћеница за слично, 37) име глумице Маргарет, 38) дувачки инструмент, 39) троцифрен број, 40) пушка с догледом, 42) вајарска алатка, 44) познати шпански спортски клуб, 45) врста цвећа, 46) избочина копна у море, 48) иницијали аутора „Огњишта“, 49) нагао, 50) ознака на аутомобилима из Мостара, 51) уметност (лат.), 53) скуп географских карата, 55) врућина, 56) врста зимзеленог дрвета, 58) шанац, 59) врста чамца, 60) река у Африци, десна притока Конга, 62) северна поларна област, 64) вашар, 65) није брза.

УСПРАВНО:

1) Мање експлозивно тело, 2) песма, мелодија, 3) страно женско име, 4) жалосна врба, 5) предлог, 6) ауто-ознака за Карловац, 7) и један и други, 8) град на Јадрану, 9) народни израз за време, 10) проклетство, 12) део пушчане цеви, 13) шумска животиња, 16) град у Далматинској загори, 19) велика тропска змија, 20) позната песма Алексе Шантића, 23) острво на Јадрану, 25) женски певачки глас, 27) корисник стана, 28) нахрањена, 29) коштуњав плод пријатног укуса, 31) речна риба, 32) однос неких величина, 33) пољска новчана јединица, 35) чувени совјетски обавештајца, откривен у САД, 38) зле нарави, 39) рима, срок, 40) врста облака, 41) бодљикава животиња, 42) спортска мајица, 43) тестамент, 45) домаћа животиња, 47) музички дувачки инструмент, 49) Палестински ослободилачки покрет, (скр.), 50) начин опхођења, 52) блесак, 54) једноцифрен број, 55) скуп птица, 57) женско име, 59) скраћеница за један наш кошаркашки клуб, 61) два сугласника, 63) снага (турц.).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Прима, 6) моном, 11) лавина, 13) купони, 14) азот, 15) Реа, 17) Аман, 18) Кун, 19) пилон, 21) ако, 22) ам, 23) соја, 24) иж, 26) ор, т, 27) коза, 28) Псуњ, к, 30) амеба, 32) тактика, 34) Ана, 35) гера, 36) ви, 37) Р(еглер) Г(устав), 38) коса, 39) див, 40) студент, 42) Тацит, т, 44) Рига, 45) паче, о, 46) РБ, 48) мл, 49) бура, 50) В(рижит) Б(ардо), 51) Бро, 53) елита, 55) оро, 56) липа, 58) Ака, 59) Праг, 60) ага-кан, 62) Ресава, 64) цекин, 65) Синан.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живоград Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нуриџана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИНО ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Опласна агенција: Македонска 35II, тел. 322-711. На основу нишлења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Суверенитет човена крије се у знању.

(Р. Бекон)

Код БЕЗ-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш БЕЗ бомбоне
и играш се БЕЗ фиџурицама,
пошаљи нам 5 омотница
БЕЗ бомбона, а ми ћемо
ти послати лепо БЕЗ књижицу.
Као пријатељ БЕЗ-а користићеш
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Чињај свакој прилици
на овом месцу о новостима
за пријатеље БЕЗ-а

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно
са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број,
место и поштански број)

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавник

РАТ БЕЗ ПУЦЊАВЕ

Читала сам да је у другом светском рату било припремљено и вођење биолошког рата. Али, стицајем околности, до њега није дошло па ме интересује шта је то уствари биолошки рат.

Јасна Живановић,
Београд

Под појмом биолошки рат сматра се онај сукоб народа у коме би се употребиле посебне врсте живих бића или њихови продукти, да би се људима и животињама нанела тешка обољења или смрт, а биљне културе оштетиле или уништиле ради смањења противничког ратног потенцијала.

Али, како бележи историја, првог биолошког рата никад није било. У првом светском рату кориш-

СТАРТУЈУ ВЕЛОСИПЕДИ

Да ли знам када се код нас организују прве бициклическе трке и где.

Борисав Перовић, Даниловград

Требало је да прође више од двадесет година од прве забележене бициклическе трке у свету (одржана је 31. маја 1868. у Паризу у парку Сан Клу) па да се и код нас „велосипедисти“ почну утврђивати.

Мада су подаци доста штури и непоуздани, у историји бициклизма у нас стоји записано да се прва друмска трка одржала у Љубљани 1888. године на стази од Шент Вида до Љубљане. У Загребу је 1891. изграђено прво бициклическо тркалиште на којем је већ идуће године одржана и међународна трка. Историја бележи да је у Београду прва бициклическа трка одржана 2. јуна 1896. на стази од „Лондона“ до Топчидера и натраг (14 километара). Пре тога је у Београду (1887) покренут „Велосипедски лист“, први спортски лист у нашој земљи.

ИГРАЈТЕ ГО!

Врло ме је заинтересовао напис о игри го који сте објавили у једном од прошлих бројева па ме интересује адреса наших го савеза и клубова. Верујем да би то интересовало и друге читаоце Забавника.

Миомир Миливојевић
Зрењанин

Много је писама стигло на нашу адресу са молбом да објавимо адресе го савеза и го клубова код нас. Захваљујући Го клубу ЕЛЕФ из Ниша, у могућности смо да вам дамо неколико адреса го клубова и група у нашој земљи. То су: Го савез Србије — Драгутин Митић — 18000 Ниш, Страхињкић Бана 4; Го клуб Раднички, 34000 Крагујевац. Б. Кидрича 3, пп 44; Го клуб Спар-

так — Јанош Занин — 24000 Суботица, Славонска 4/9; Го клуб Београд — Коста Анђелић — Трећи булевар 42/2, 11070 Н. Београд; Го група Светозарево — Радослав Јанковић — 35000 Светозарево, Колонија Ђ. Б. 18/47, Го група Нови Сад — Мита Васиљевић — 21000 Нови Сад, Кисачка 10... Го Савез Хрватске — Младен Водопија — 41020 Загреб, Пичманова 11; Го клуб Студент, 51000 Ријека, Б. Полића 2/III; Го клуб Загорац — Иван Цимић — 41230 Крапина, Моше Пијаде 13; Го клуб Пригорје — Јосип Месец — 41260 Поповац, Поповац 1; Го група Дубрава, 41040 Загребачка Дубрава, Нишка 55; Го клуб Бањалуга — Драгослав Воденик — 78000 Бањалуга, Булевар Револуције 6; Го секција Стелекс — Клуб студената Стелекс — 71000 Сарајево, Гундулићева 2; Го звезда Словеније, 61000 Љубљана, Цанкарјева 1, пп 298, Го клуб Марибор — Бојан Ројс — 62000 Марибор, Грегоријева 3...

У Црној Гори и Македонији нема клубова ни званичних група.

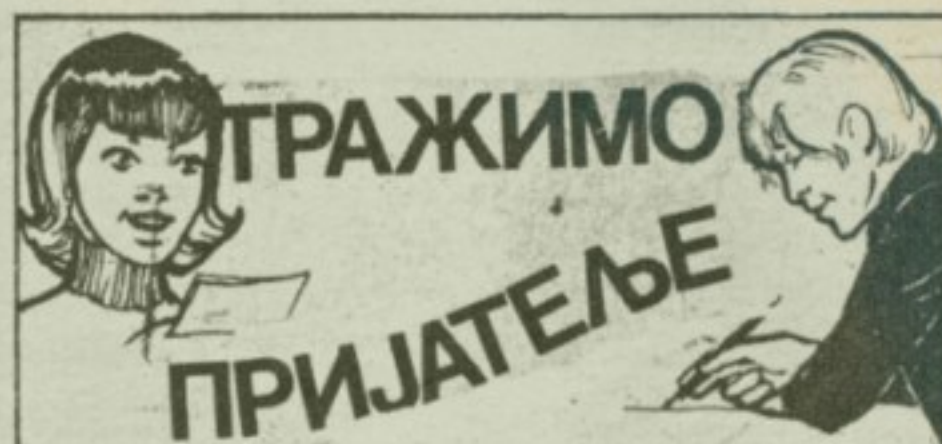
Гарнитуре за го могу се добити преко Го клуба Елеф у Нишу, Електронски факултет, Ул. 12. фебруара 56а, по цени од 105,00 динара. Ускоро ће и Забавник својим читаоцима омогућити да бесплатно добију гарнитуре за већ, можемо слободно рећи, врло популарну игру го.

РЕЧ ИЗ СТАРЕ КЊИГЕ

У једној старој књизи прочитах сам реч „ајан“, па ме занима шта она, у ствари, значи.

Наташа Павловић,
Титово Ужице

Реч „ајан“ арапског је порекла, а значи: првак, великаш, угледан човек, односно истакнути представник једне класе, staleжа или најистакнутијих слојева грађанског становништва. Ајани су у једном периоду турске владавине у Босни били функционери локалне управе. Тамо где није било капетана (као управника капетаније) постојали су ајани а они су обично били људи из најистакнутијих беговских породица.

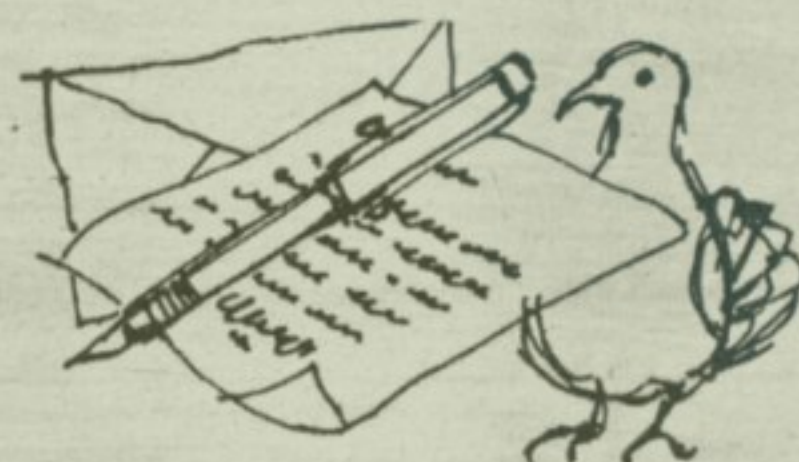

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Мирко Јовановић, 22230 Ердевик, Маршала Тита 87 — 17 година, навијач „Црвене звезде“.

Љиљана Селеш, 43000 Бјеловар, Вел Средице 106—Ј дописивање са дјечацама и дјевојчицама од 13 до 15 година.

Насида Мухаремовић, 75330 Јања, о. ш. „Браћа Лазих“, раз. VII-2 — 14 година, волим народну и забавну музику.

Миомир Прошић, 78330 Сански Мост, Петра Шкондрића 2 — навијач „Партизана“, скупља значке и разгледнице.

Гордана Јеличић, 52000 Пула, Владимира Назора 9 — 12 година, воли спорт и забавну музику.

Јања Данојлић, 14220 Лазаревац, Улица др Ђорђа Ковачевића — 12 година, бави се каратом, навијач „Црвене звезде“.

СССР, В. К. О. г. Лениногорск 493910, Ул. Тахтарова 5—4, Комениковаја Нада — ученица шестог разреда, 13 година.

Jaunice, Jl. Pungkur 131 Bandung, Indonesia — 16 година, воли музику, дописивање на енглеском језику.

Радован Радосављевић, 21233 Чуруг, Жарка Зрењанина 107 — 12 година, већ седам година сам у болници јер болом од церебралне парализе, волим народну и забавну музику, навијач за „Црвену звезду“.

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« — 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге — комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

њени су бојни отрови, као нека врста биолошког рата, али до неке обилније примене није дошло. Било је оптужби и противоптужби од стране зараћених али ништа до краја није доказано.

На Нирнбершком процесу 1045—46. међутим, доказано је да су Немци заражавали затворенике пегавим тифусом и другим инфективним болестима ради опита. За Јапанце се тврди, на основу Хабаровског процеса ратним злочинцима и из других извора, да су у току протеклог рата имали у околини Харбина, у Манџурији, само у једном одељењу око 3.000 људи, међу њима већи број познатих биолога, бактериолога, епидемиолога са око 7500 инкубатора за размножавање бува које је требало употребити за ширење епидемије куге.

